

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ
เรื่อง

การออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ โรงเรียนราชวินิต มัชฌิม

Landscape Improvement Design at
Rajwinit Mattayom School

โดย
นายธนัฐ แสงอากาศ
นายวรวัฒน์ จันทลี

เสนอ

ภาควิชาพืชสวน คณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

รฟ.
ค ๒๑๑ ก
๒๕๔๙

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 73514
วัน,เดือน,ปี 20 ก.ค. 2550

b. 117a42b4
i.....

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต(เกษตรศาสตร์)

พุทธศักราช 2549

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาพิเศษปริญญาตรี

ภาควิชาพืชสวน

เรื่อง

การออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ โรงเรียนราชวินิต มัชฌิม

Landscape Improvement Design at

Rajwinit Mattayom School

ภาควิชารับรองแล้ว

[Signature]

(รศ.ดร. สมชาย กกล้าหาญ)

หัวหน้าภาควิชาพืชสวน

วันที่ 16 เดือน ๘ - ๑ พ.ศ. ๕๙

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

การจัดทำปัญหาพิเศษ เรื่อง การออกแบบและปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ โรงเรียนราชวินิตมัธยม ทางผู้จัดทำต้องขอขอบพระคุณบิดา มารดา และอาจารย์ศรายุทธ ผลโพธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาและเป็นผู้มอบความรู้และทักษะการทำงานและแนวทางในการแก้ไขปัญหาดัง ๆ ให้แก่ผู้จัดทำปัญหาพิเศษ ในครั้งนี้ ตลอดจนคณาจารย์โรงเรียนราชวินิต มัธยม ที่ให้ความอนุเคราะห์ทางด้านสถานที่และความสะดวกในการดำเนินงาน และขอขอบคุณเพื่อน ๆ ภาควิชาพืชสวนที่มีน้ำใจช่วยเหลือ คอยให้คำแนะนำด้วยดีเสมอมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อเรื่อง	การออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ โรงเรียนราชวินิต มัชฌม
โดย	นายชนัญ แสงอากาศ นายวรวัฒน์ จันทลี
สาขาวิชา	พืชสวน
ภาควิชา	พืชสวน
คณะ	เทคโนโลยีการเกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ศรายุทธ ผลโพธิ์

บทคัดย่อ

โรงเรียนราชวินิต มัชฌม มีวัตถุประสงค์ที่จะปรับปรุงสวนบริเวณโดยรอบของโรงเรียนให้ประกอบไปด้วยต้นไม้มงคลชนิดต่างๆเพื่อประโยชน์ในการศึกษาของบุคคลทั่วไปที่พบเห็น จากที่มีต้นไม้เดิมอยู่อย่างไม่เป็นระเบียบจึงทำการย้ายต้นไม้เดิมออกหรือตัดแต่งต้นไม้เดิมให้เข้ากับการออกแบบใหม่ แนวคิดการออกแบบให้ดูแลรักษาง่ายและมีรูปแบบที่เหมาะสมกับสถานที่ราชการ โดยการนำเอาไม้มงคลหลากหลายชนิดประกอบเข้าเป็นสวนไม้มงคล โดยเฉพาะบริเวณองค์พระประจำโรงเรียนซึ่งจะทำให้ดูเรียบร้อยและสวยงามกว่าที่เป็นอยู่เดิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Title Landscape Improvement Design at Rajwinit Mattayom School
By Mr. Tanat Saengakart
Mr. Worawat Chantasee
Major Horticulture
Department Horticulture
Faculty Agricultural Tecnology
Advisor Mr. Sarayut Phonpho

Abstract

Landscape improvement at Rajwinit Mattayom School by using the auspicious trees aims to educate students and garden's users. The existing trees lack of cutting , so they were cut and pruned to make them look well and compatible with the new garden design. The main idea of this design emphasize on easily maintenance and suitable to government place. The garden was decorated by various auspicious trees especially around the building and Buddha image and made it look more neat and beautiful than previous condition of the garden.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
สารบัญ	ก
สารบัญภาพและแผนภูมิ	ข
สารบัญตาราง	ค
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	2
การตรวจเอกสาร	3
อุปกรณ์และวิธีการดำเนินการ	16
ผลการศึกษา	23
วิจารณ์	38
สรุป	39
เอกสารอ้างอิง	40
ภาคผนวก	41

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	แสดงต้น ไม้ที่ใช้ปลูกแต่ละทิศ	9
ภาพที่ 2	แสดงต้น ไม้ที่ใช้ปลูกแต่ละทิศ(ไม้มงคล 9)	12
ภาพที่ 3	ผังโรงเรียน	17
ภาพที่ 4	แผนผังที่ได้ทำการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณองค์พระ บริเวณเสาธงชาติและบริเวณสวนน้ำตก	26
ภาพที่ 5	แผนผังที่ได้ทำการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณทางเข้าโรงเรียน	27
ภาพที่ 6	แผนผังที่ได้ทำการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณศาลเจ้าที่	28
ภาพที่ 7	แผนผังที่ได้ทำการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณหน้าหอประชุม	29
ภาพที่ 8	แผนผังที่ได้ทำการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณด้านข้างของโรงเรียน	30
ภาพที่ 9	แผนผังที่ได้ทำการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณด้านหน้าอาคารเรียน	31
ภาพที่ 10	แผนภูมิแสดงผลการประเมินความพึงพอใจของบุคลากร ในโรงเรียนราชวินิต มัชฌิม	32
ภาพที่ 11(ก)	บริเวณองค์พระก่อนทำการออกแบบจัดสวน	33
ภาพที่ 11(ข)	บริเวณองค์พระหลังทำการออกแบบจัดสวน	33
ภาพที่ 12(ก)	บริเวณเสาธงก่อนทำการออกแบบจัดสวน	34
ภาพที่ 12(ข)	บริเวณเสาธงหลังทำการออกแบบจัดสวน	34
ภาพที่ 13	บริเวณสวนน้ำตกก่อนทำการออกแบบจัดสวน	35
ภาพที่ 14	บริเวณทางเข้าโรงเรียนก่อนทำการออกแบบจัดสวน	35
ภาพที่ 15	บริเวณศาลเจ้าที่ก่อนทำการออกแบบจัดสวน	36
ภาพที่ 16	บริเวณม้านั่งหน้าหอประชุมก่อนทำการออกแบบจัดสวน	36
ภาพที่ 17	บริเวณด้านข้างของโรงเรียนก่อนทำการออกแบบจัดสวน	37
ภาพที่ 18	บริเวณหน้าอาคารเรียนก่อนทำการออกแบบจัดสวน	37

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงตำแหน่งการใช้ต้นไม้ปลูกตามทิศต่าง ๆ	8
ตารางที่ 2	แสดงตำแหน่งการใช้ต้นไม้ปลูกตามทิศต่าง ๆ (ไม้มงคล 9)	12

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนำ

การจัดสวนประดับเป็นส่วนหนึ่งของงานด้านภูมิทัศน์ ซึ่งปัจจุบันกำลังเป็นที่นิยมและมีผู้ให้ความสนใจกับงานด้านนี้กันมากเพราะธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีกำลังถูกทำลายลง ดังนั้นมนุษย์จึงพยายามหาสิ่งทดแทนโดยการปลูกต้นไม้หรือจัดสวนประดับตามบริเวณอาคารสถานที่ต่างๆ การจัดภูมิทัศน์จึงเป็นการจัดสภาพแวดล้อมอันได้แก่ อาคารสิ่งก่อสร้าง ถนนทางเท้า หินประดับ หญ้า พรรณไม้และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในจุดหรือตำแหน่งที่เหมาะสม มีความผสมกลมกลืนซึ่งกันและกัน ซึ่งทำให้เกิดทัศนียภาพที่สวยงามน่าดู

ในการเลือกพันธุ์ไม้ใช้ประดับสวนเพื่อความเป็นมงคลในสังคมไทยความเชื่อที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิมและยึดถือเป็นขนบประเพณี ต้นไม้บางพันธุ์ปลูกในบริเวณบ้านหรือสถานที่ต่าง ๆ จะทำให้มีความเจริญ บางคนมีความเชื่อในความเป็นมงคล ก็จะเลือกต้นไม้ปลูกตามทิศ ตามวันเกิดของผู้ปลูก ต้นไม้บางชนิดใช้กิน ทำอาหาร ทำสมุนไพร ก็ยังจัดเป็นไม้มงคล นำมาปลูกตามทิศซึ่งเป็นสิ่งที่บรรพบุรุษได้ทำกันมาช้านาน นอกจากนี้การปลูกต้นไม้ยังเป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมความร่มเย็นชุ่มชื้นให้กับผู้อยู่อาศัยแล้ว ยังสามารถคิดแปลงทำเป็นยา และยังเป็นการอนุรักษ์ต้นไม้อีกด้วย การปลูกไม้มงคลยังเป็นการส่งเสริมทางด้านสุขภาพจิตใจดีและมีคุณค่าทางด้านจิตใจ สร้างขวัญและกำลังใจในการดำเนินชีวิต แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นก็มีความเชื่อแต่ละบุคคล

สำหรับการจัดสวนในครั้งนี้มุ่งเน้นการใช้พันธุ์ไม้มงคลมาปลูกประดับตกแต่ง เพื่อสืบสานการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริและพันธุ์ไม้ท้องถิ่นให้นักเรียนและประชาชนรักและหวงแหนพันธุ์ไม้ที่มีอยู่ และเพื่อให้เกิดความสวยงามและเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่โรงเรียนราชวินิต รัชชม นอกจากนี้ยังมีคุณค่าในการพักผ่อนหย่อนใจและใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ

การจัดสวนไม้มงคลในครั้งนี้ทำให้ผู้จัดทำมีโอกาสเรียนรู้ปัญหาต่างๆและวิธีการแก้ปัญหา โดยคำแนะนำของอาจารย์ในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นประสบการณ์ในการทำงานด้านนี้ต่อไปในอนาคต

นายธนัฐ แสงอากาศ

นายวรวัฒน์ จันทลี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาขั้นตอนการออกแบบและนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติจริงและแก้ไขปัญหาในพื้นที่
2. เพื่อเป็นการสืบสานโดยการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริโดยพระยุคลักษ์
ไม้มงคลมาปลูกประดับตกแต่งเพื่อส่งเสริมคุณค่าทางด้านจิตใจ
3. เพื่อให้เกิดความสวยงามแก่สถานที่และใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตรวจเอกสาร

การออกแบบจัดสวน นับเป็นการออกแบบเพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างมนุษย์และระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ปัจจุบันธรรมชาติถูกทำลายลงอย่างมาก ความสำคัญของการจัดสวนก็มีคุณค่ามากขึ้น ทั้งในด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ การจัดวางผังเมือง การกำหนดพื้นที่สีเขียว การกำหนดเขตอุตสาหกรรมและเขตที่อยู่อาศัย เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการอย่างถูกต้องตามหลักวิชา การออกแบบจัดสวนไม่ว่าจะขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่จะต้องระลึกอยู่เสมอว่า ต้องออกแบบให้มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม อันรวมไปถึงสภาพพื้นที่ รูปแบบของสถาปัตยกรรมสิ่งก่อสร้าง มีความสัมพันธ์กับบริเวณใกล้เคียง และยังจะต้องออกแบบให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้คนในสังคมนั้นๆด้วย การออกแบบเพื่อการจัดสวนจึงไม่ใช่เป็นงานที่ทำลายสภาพแวดล้อม แต่เป็นงานที่ต้องเสริมสร้างสภาพแวดล้อมของส่วนรวมได้ดีขึ้น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำว่า “สวน” หมายถึง บริเวณที่ปลูกต้นไม้เป็นจำนวนมากซึ่งกันเป็นขอบเขตเอาไว้ เป็นคำกล่าวทั่วไป ถ้าต้องการกล่าวว่าเป็นสวนชนิดใด ลักษณะใด ก็ให้มีคำอื่นประกอบหลัง บอกให้ทราบโดยเฉพาะ เช่น สวนครัว สวนดอกไม้ สวนสมุนไพร เป็นต้น (พจนานุกรม,2535)

สมจิต โยระกง ได้ให้ความหมายของคำว่า Landscape Gardening แปลว่าการปรับปรุงพื้นที่ดินให้เกิดทัศนียภาพ แหล่งอำนวยความสะดวก สถานพักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนแหล่งสวนงามต่างๆ โดยมีขอบเขต (สมจิต,2535)

ขวัญชัย จิตสำรวย ได้กล่าวถึงการจัดสวนภายในบ้านพักอาศัยไว้ดังนี้ “การจัดสภาพพื้นที่รอบบ้านให้เหมาะสมสวยงาม ควบคุมสภาพแวดล้อมให้บรรยากาศของบ้าน น่าอยู่อาศัยและเอื้อประโยชน์ต่อกิจกรรมต่างๆของคนในบ้าน” (ขวัญชัย,2541)

ศอ เสดบุตร ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับคำว่า Landscape แปลว่า ภูมิประเทศ,สภาพภูมิประเทศ และคำว่า Landscape Gardening แปลว่า การทำสวนสำหรับดูเล่น มีภูเขา และ ลำธาร (ศอ,2530)

ทำไมต้องมีการจัดสวน (เอี่ยมพร,2525)

1. จัดสวนขึ้นเพื่อที่จะกันเสียงรบกวนจากถนนหรือเพื่อนบ้านมักจะใช้พุ่มหนา หรือไม้ยืนต้น เช่น อโศกอินเดีย ชบา เข็ม ผกากรอง ฯลฯ

2. เพื่อกรองฝุ่นละอองที่กระจายทั่วไปในอากาศ โดยเลือกใช้พรรณไม้ที่สามารถเก็บฝุ่นละอองได้มาก เช่น สนทะเล สนประดิพัทธ์
3. จัดแต่งบางตำแหน่งของสวนเพื่อปิดบังสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมของบริเวณใกล้เคียง เช่น บริเวณใกล้บ้านมีกองขยะ สวนและต้นไม้จะช่วยกรองเชื้อโรค และปิดภาพที่ไม่น่าดูได้
4. เพื่อให้เกิดความเป็นส่วนตัวป้องกันการลอบมองของเพื่อนบ้าน เช่น ภายในบ้านมี สระ ว่ายน้ำ หรือมุมสงบส่วนตัว
5. เพื่อความสุขทางด้านจิตใจ เมื่อสภาพของสวนในบ้านมีสีเขียวสดใสมีร่มเงาของต้นไม้ มีบ่อน้ำ ลำธาร หรือน้ำตกจำลอง และทำให้ได้มีโอกาสใกล้ชิดธรรมชาติมากขึ้น
6. เพื่อประโยชน์ใช้สอย เช่น ปลูกสวนครัว หรือปลูกไม้ผล
7. เพื่อการออกกำลังกายโดยการวิ่งหรือเล่นเกมส์ต่างๆ ฝึกการปลูกเลี้ยง และดูแลต้นไม้

ลักษณะทั่วไปของการจัดสวนในประเทศไทยในอดีต

1. ปลูกพรรณไม้โดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยมากกว่าความสวยงาม เช่น
 - ทำสวนหมาก สวนพลู มะพร้าว
 - ปลูกไม้ดอกไม้กลิ่นหอม เช่น ราตรี ต้นทม ช่อนกลิ่น ไม้ในบริเวณวัดหรือป่าช้า เพื่อใช้ดับกลิ่นเหม็นสาบจากศพ
2. จัดสวนประดับเฉพาะบริเวณสถานที่สำคัญ เช่น เขตพระราชฐาน วัด สวนสาธารณะ ถนนสายต่างๆ ในตัวเมืองหลวง
3. รูปแบบของสวน ส่วนมากจัดแบบสวนประดิษฐ์
4. นิยมปลูกพรรณไม้ที่ชื่อเป็นมงคล เช่น คันทนา ว่านมหาโชคมหาลาภ ฯลฯ และไม่นิยมปลูกพรรณไม้ที่ชื่อไม่เป็นมงคล เช่น คันทศก รักเร่ ต้นทม ฯลฯ

ลักษณะทั่วไปของการจัดสวนในประเทศไทยในปัจจุบัน

1. รูปแบบของสวนเป็นลักษณะสวนร่วมสมัยหรือสวนสมัยใหม่ (Contemporary style)
2. การออกแบบสวนจะคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม ประหยัดค่าใช้จ่ายและง่ายต่อการบำรุงรักษา
3. นิยมปลูกไม้ดอกไม้ประดับเกือบทุกชนิดไว้ในบ้าน และมีความเชื่อถือเรื่อง โชคลางน้อยลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบของการจัดสวนโดยทั่วไปมีดังนี้

สวนประดิษฐ์ (Formal style)

สวนลักษณะนี้เหมาะกับสวนที่มีพื้นที่มาก ประกอบอาคาร เช่น ปราสาท พระราชวัง วัด สถานที่ทำการ หรืออาจจะไม่มีอาคารเป็นลักษณะเปิดโล่ง เช่น สวนสาธารณะ จัตุรัสกลางเมือง สวนประเภทนี้จะคำนึงถึงแบบแปลนเป็นสำคัญ การจัดวางแปลนจะจัดวางในลักษณะสมดุล (Symmetry) หรือสองข้างเท่ากัน นิยมออกแบบให้มีแปลงดอกไม้สีสดฉากสดตัดกับสนามหญ้าสีเขียว ที่ตัดแต่งเรียบร้อยสวยงาม ดันไม้ก็มักจะทำตัดแต่งเป็นรูปทรงเรขาคณิต ต้องดูแลตัดแต่งต้นไม้และสนามหญ้าให้อยู่ในฟอร์มเรียบร้อยเสมอ โดยยึดถือรูปแบบแปลนที่ออกแบบเป็นสำคัญ ไม่นิยมปล่อยให้ต้นไม้เจริญเติบโตไปตามธรรมชาติ เพราะอาจทำลายแบบแปลนที่กำหนดไว้ทำให้ผิดวัตถุประสงค์ในการจัด

ในสวนอาจแบ่งพื้นที่เป็นอย่างอื่นได้อีก แต่แต่ความเหมาะสมของสถานที่และความต้องการใช้สอย เช่น มีทางเดิน บ่อน้ำ น้ำพุ ศาลาพักผ่อน ม้านั่ง กระจ่างสวยๆและรูปปั้น คุณสมบัติ และหน้าที่ของสวนลักษณะนี้ ก็คือสร้างความอ่อนโยนอำสวงาม ให้กับอาคารและสถานที่

สวนธรรมชาติ (Informal style)

สวนธรรมชาติคือสวนที่เราจัดขึ้นมาลอกเลียนแบบธรรมชาติที่เราพบเห็น เช่นป่าเขาลำธาร น้ำตก เกาะแก่งและทุ่งหญ้า เป็นต้น สิ่งที่เราพบเห็นและเกิดความชอบ ความประทับใจ บันดาลใจ ให้อยากนำมาสร้างมาจัดแต่งไว้ใกล้ๆตัว อาจจะจัดขนาดเท่าของจริง หรือจัดย่อส่วนลงมาให้เหมาะสมกับสถานที่ที่เราจัดแต่ง เช่น อาคาร ที่ทำการ หรือบ้านที่อยู่อาศัย

คุณสมบัติของสวนลักษณะนี้ ผู้ที่อยู่อาศัยหรือผู้พบเห็น จะสัมผัสได้กับบรรยากาศความสดชื่น รื่นรมย์ อบอุ่น กระปรี้กระเปร่า มีชีวิตชีวา หรือน่าพักผ่อนหย่อนใจ สวนลักษณะนี้ จึงเป็นที่นิยมของคนจำนวนมาก

การดูแลรักษาก็ตัดแต่งเพียงเพื่อให้เรียบร้อยสะอาดสะอ้านไม่รุงรังเท่านั้น ปล่อยให้ต้นไม้เจริญเติบโตเองตามธรรมชาติ ไม่นิยมคุมกำเนิดต้นไม้หรือตัดแต่งต้นไม้เป็นรูปทรงเรขาคณิต ส่วนประกอบของสวนนี้ก็ขึ้นอยู่กับขนาดของที่และประโยชน์ใช้สอยเท่านั้น อาจมีสระน้ำ น้ำตก ศาลาพักผ่อน ม้านั่ง และทางเดินเหมือนกัน แต่ละเส้นและรูปทรงจะเป็นลักษณะของ Free Form

การปลูกไม้มงคลตามหลักโหราศาสตร์

เกี่ยวกับคติความเชื่อ “การปลูกต้นไม้มงคล” นับเป็น “ศาสตร์” แขนงหนึ่ง ปรากฏอยู่ในตำราโหราศาสตร์ของหลายชนชาติ แม้กระทั่งในวิชา “ฮวงจุ้ย” ของจีนเองยังกล่าวถึง “การปลูก

ต้นไม้มงคล” เพื่อปรับดวงชัยให้ดีขึ้นเสริมชะตาแก่บ้นเพื่อความสงบสุขของผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้านหลังนั้น สำหรับ “การปลูกต้นไม้มงคล” ในสังคมไทย ปรากฏ อยู่ในตำรา “พรหมชาติ” ทุกฉบับ

ความจริงแล้ว การปลูกต้นไม้ให้เป็นมงคล ในบริเวณบ้านหรือที่ทำงาน ก็คือ การปรับดวงชัยในที่อยู่อาศัย นั่นเอง เป็นการจัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้อยู่ในสภาวะที่เหมาะสมได้สมดุลกับสภาพธรรมชาติ การเลือกชนิดของพรรณไม้ ที่จะนำมาปลูกในทิศต่าง ๆ รอบบริเวณที่อยู่อาศัยนั้น ก็คือกระบวนการหรือวิธีการ จัดสภาพสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ให้ได้สมดุลกลมกลืนกับสภาวะที่สามารถรับพลังที่ดีจากจักรวาลได้อย่างเต็มที่ เพราะการปลูกต้นไม้มงคลให้ถูกทิศถูกทางนั่นเอง เป็นการจัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยในสภาวะที่เหมาะสม ได้สมดุลกับสภาพธรรมชาติ การเลือกชนิดของพรรณไม้ ที่จะนำมาปลูกในตำแหน่งทิศต่าง ๆ รอบบริเวณที่อยู่อาศัยนั้นก็คือ กระบวนการหรือวิธีการ จัดสภาพสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ให้ได้สมดุลกลมกลืนกับสภาวะที่สามารถรับพลังงานที่ดีจากจักรวาลได้เต็มที่เพราะการปลูกต้นไม้มงคลให้ถูกทิศถูกทางนั่นเอง

“การปลูกต้นไม้ให้เป็นมงคล” การปลูกต้นไม้ไว้ในบ้านเท่ากับช่วยเพิ่มพลัง (ในวิชาดวงชัยเรียกว่า “จี้”) ให้หมุนเวียนดีเป็นสิริมงคลแก่คนที่อยู่อาศัยในบ้านดังกล่าว ต้นไม้นั้นเชื่อมโยงพลังของโลกผ่านทางราก(จุดเอาพลังสารอาหารต่าง ๆ และพลังที่มองไม่เห็นจากพื้นปฐพี) เชื่อมโยงพลังจักรวาลเบื้องบนด้วยใบกิ่งก้านสาขา (จุดและคายพลังต่าง ๆ ออกมา) ส่วนลำต้นคือ สะพานชีวิตเชื่อมโยงระหว่างพลังจักรวาลเบื้องบนและพลังจากโลกเบื้องล่าง เป็นตัวแทนของการให้และรับตามกฎสมดุลแห่งธรรมชาติ

ความผูกพันระหว่างต้นไม้และมนุษย์เรานั้น เป็นไปอย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง ในความรู้สึกบางครั้ง คนเราจะเห็นว่าต้นไม้บางอย่างให้ความอบอุ่น ให้ความคุ้มครองป้องกันภัยหรืออันตรายต่าง ๆ ให้เราได้ เราารู้สึกอุ่นใจหรือรู้สึกปลอดภัย หากได้หลบเข้าไปใต้ต้นไม้ใหญ่หลบแดดหลบฝน หลบพายุ หรือแม้กระทั่งแอบซ่อนศัตรูในดงไม้ใบบังที่หนาทึบ ความรู้สึกสดชื่นยามพักผ่อนได้ร่มเงาไม้ยามตอนกลางวัน เป็นความสดชื่นที่แตกต่างจากการสูดเอาออกซิเจนตามโรงพยาบาล ต้องเข้าใจว่าต้นไม้ไม่ได้คายก๊าซออกซิเจนและความชื้นออกมาเท่านั้น แต่ยังประกอบด้วยพลัง(จี้)ที่มาจากโลกและจักรวาล อันเป็นพลังหรือรังสีที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า อุปกรณ์หรือเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ยังไม่สามารถตรวจจับคลื่นหรือรังสีดังกล่าวได้ ขณะเดียวกันยามค่ำคืนต้นไม้ไม่ได้คายก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกมาเท่านั้น แต่จะมีพลัง(จี้)หรือรังสีที่มาจากโลกและจักรวาล อันเป็นพลังที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า พลัง(จี้)หรือรังสีเหล่านี้ย่อมมีความถี่หรือความยาวของคลื่นแตกต่างกันไปจาก คลื่นแม่เหล็ก คลื่นไฟฟ้า คลื่นความร้อน คลื่นวิทยุ คลื่นเสียง คลื่นแสงต่าง ๆ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ “การปลูกไม้มงคล” เป็นความรู้ความเข้าใจและเป็นความเชื่อที่เป็นภูมิปัญญาปู่ย่าตายาย ได้เรียนรู้สั่งสมกันมาหลายชั่วอายุคน เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมา ซึ่งท่านว่าไว้เป็นตำรา ทิศไหนจะปลูกไม้อะไรให้ผล (มีอิทธิพล) อะไรกับผู้อยู่ในสถานที่นั้นๆ ท่านไม่ได้มีไว้ หรือนี้ก็อยากพูดหรืออยากเชื่ออะไรก็ได้ แต่เป็นความรู้ที่ท่านได้มาจากประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตแบบลองผิดลองถูก มาหลายชั่วอายุคน สั่งสมความรู้และประสบการณ์ จนกระทั่งได้ข้อสรุปบันทึกเป็นตำรา สืบทอดกันเรื่อยมา จนกลายเป็น “ศาสตร์” หนึ่งในวิชาโหราศาสตร์ไทย

หลักการปลูกไม้มงคล

หลักการปลูกไม้มงคล เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ทุกคนที่อยู่อาศัยในบ้านหลังนั้น ๆ ตามหลักทักษะในตำราโหราศาสตร์ ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. ทิศบูรพา (ทิศตะวันตก) โบราณท่านว่า ให้ปลูกต้นไม้ (บางตำราแนะนำให้ปลูกไม้สี่ลูก) ต้นกุ่ม ต้นมะพร้าว ในตำแหน่งทิศตะวันออกของบริเวณบ้าน เป็นสิริมงคลทำให้คนในบ้านอยู่สบายไม่เจ็บไข้ได้ป่วย
2. ทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) โบราณท่านว่า ให้ปลูกต้นสารภี ต้นข่อย (บางตำราเพิ่ม ต้นกระถิน) ในตำแหน่งทิศตะวันออกเฉียงใต้ของบริเวณบ้าน เป็นเคล็ดป้องกันเสนียดจัญไรต่าง ๆ ที่จะเข้ามา ตลอดจน ภัยอันตรายต่าง ๆ เป็นสิริมงคลที่ขอให้ทุกคนที่อาศัยอยู่ในบ้านดั่งกล่าว
3. ทิศทักษิณ (ทิศใต้) โบราณท่านว่า ให้ปลูกต้นมะม่วง ต้นมะพลับ (บางตำราแนะนำให้ปลูก ต้นตะโก) ในตำแหน่งทิศใต้ของบริเวณบ้าน สามารถป้องกันคนรังแกหรือหาเรื่องมาให้ได้ ป้องกันคนคิดไม่ซื่อ นำความเดือดร้อนมาสู่ หรือคนที่จะคิดมุ้งมิ้งทำลายใจให้เล่ห์เพทุบายต่าง ๆ
4. ทิศหรีดี (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) โบราณท่านว่า ควรปลูกต้นพิทูล ต้นขนุน ต้นคูณ (ราชพฤกษ์) และต้นสะเดา ในตำแหน่งทิศตะวันตกเฉียงใต้ของบริเวณบ้าน ป้องกันภัยอันตรายที่คนไม่ซื่อป้ายสี่ได้จะจัด
5. ทิศประจิม (ทิศตะวันตก) โบราณท่านว่า ควรปลูกต้นมะขม ต้นมะขาม หรือต้นพุทรา ในตำแหน่งทิศตะวันตกของบริเวณบ้าน ป้องกันไม่ให้เกิดคดีความ ป้องกันคุณไสย กันได้สารพัด
6. ทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) โบราณท่านว่า ควรปลูกต้นมะกรูด ต้นมะพร้าว ในตำแหน่งทิศตะวันตกเฉียงเหนือของบริเวณบ้าน ป้องกันศัตรูเข้ามาทำร้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ทิศอุดร (ทิศเหนือ) โบราณท่านว่าควรปลูก ต้นส้มป่อย ต้นส้มซ่า ต้นมะเคื่อ ในตำแหน่ง ทิศเหนือของบริเวณบ้าน (บางตำราให้ปลูกต้นพุทราและหัวว่านต่าง ๆ) ป้องกันเวทมนต์อาคม ภูม ไสย คนคิดไม่ดีไม่ซื่อเข้ามาไม่ได้เลย

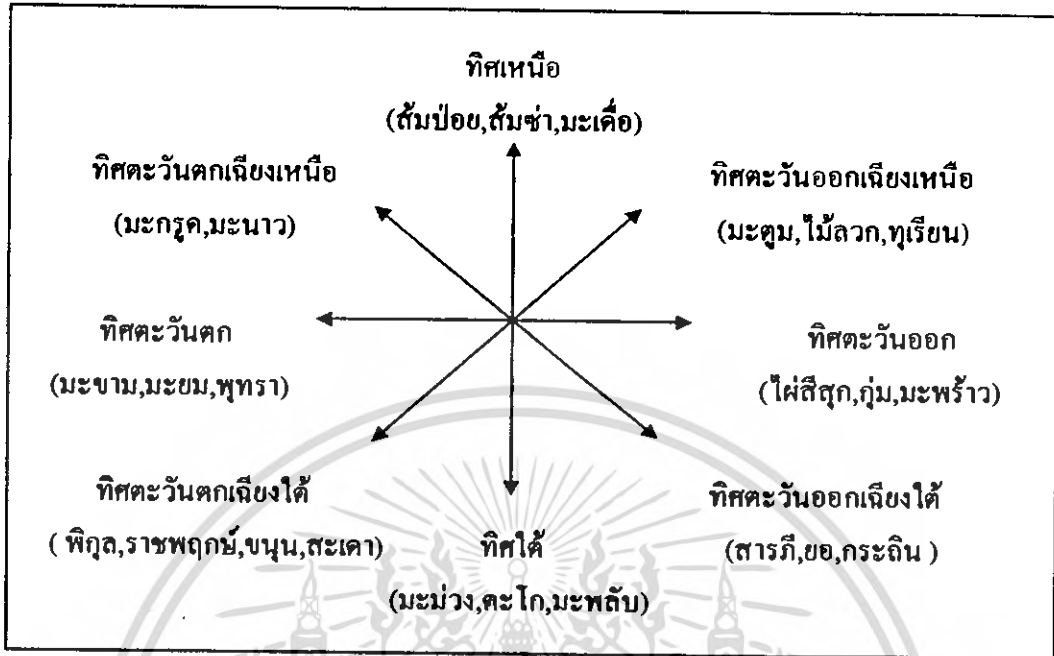
8. ทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) โบราณท่านว่าควรปลูกต้นทุเรียน ไม้ลวก มะตูม และขุดบ่อเล็ก ๆ (รองน้ำได้) ในตำแหน่งทิศตะวันออกเฉียงเหนือของบริเวณบ้าน ป้องกันโรคห่า โรคระบาดต่าง ๆ ที่เกิดแก่คนในบ้านได้

กล่าวอย่างสรุปตามตำราบันทึกว่า “ถ้าผู้ใดทำได้ดังกล่าวนี้นี้ (ปลูกต้นไม้มงคลประจำทิศ ทั้ง ๘) ผู้นั้นอยู่เย็นเป็นสุข ผู้คนจะเกรงขาม จะมั่งมีทรัพย์สิน เงินทองพอกพูนขึ้นคีนักแล” และใน ตำราพรหมชาติ (ฉบับหลวง) กล่าวว่า “อนึ่ง ถ้าผู้ทำได้ดังกล่าวนี้นี้ (ทิศที่ปลูกต้นไม้เป็นมงคล) ผู้นั้น จะอยู่เย็นเป็นสุข จะเกิดทรัพย์สินเงินทองคีนักแล”

ตารางที่ 1 แสดงตำแหน่งการใช้ต้นไม้ปลูกตามทิศต่าง ๆ

ทิศ	ชนิดต้นไม้ที่ปลูก
1. ทิศเหนือ	ส้มป่อย, ส้มซ่า, มะเคื่อ
2. ทิศตะวันออกเฉียง	ไม้สีสุก, ทุ้ม, มะพร้าว
3. ทิศตะวันตก	มะขาม, มะยม, พุทรา
4. ทิศใต้	มะม่วง, ตะโก, มะพลับ
5. ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ	มะตูม, ไม้ลวก, ทุเรียน
6. ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ	มะกรูด, มะนาว
7. ทิศตะวันออกเฉียงใต้	สารภี, ขอ, กระจิน
8. ทิศตะวันตกเฉียงใต้	พิทูล, ราชพฤกษ์, ขนุน, สะเดา

แบ่งบริเวณบ้าน (ที่ดิน+บ้าน) ออกเป็น 9 ส่วนเท่า ๆ กันจากนั้นจึงกำหนดทิศต่าง ๆ ตาม ตำแหน่งของที่ดินที่ตั้งอยู่(พ.ศุวรรณ,2543) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงต้นไม้ที่ใช้ปลูกตามทิศต่างๆ

ปลูกไม้มงคลตามประเพณีความเชื่อ

มักจะปลูกต้นไม้มงคลตามความเชื่อติดกันมา โดยไม่ต้องพะวงหรือคำนวณเรื่องทิศ แต่พิจารณาค่าแห่งที่สัมพันธ์กับบ้าน เช่น หน้าบ้านควรปลูกอะไร หลังบ้านควรปลูกอะไรดีและควรปลูกอะไรเสริมสักอย่างหรือสองอย่างไม่ยุ่งยาก ไม่จำเป็นต้องมีพื้นที่มากนัก

การปลูกต้นไม้มงคลตามความเชื่อ มีดังต่อไปนี้

1. ต้นมะยม ปลูกต้นมะยมไว้หน้าบ้าน จะผลทำให้บ้านนั้นไม่มีศัตรู มีแต่คนรัก คนนิยม
2. ต้นมะขาม ปลูกต้นมะขามไว้หน้าบ้าน จะทำให้เกิดคบะเคระ เป็นที่ข่าเกรงของคนทั่วไป โจรผู้ร้ายจะอยู่ห่าง ไม่มาแวะเวียน ทำให้บ้านอยู่อย่างสงบสุข
3. ต้นขนุน ปลูกไว้บริเวณหลังบ้าน เชื่อว่าจะสามารถหนุนดวงชะตาเจ้าของบ้านให้เกิดความบริสุทธิ์ เพียบพร้อม ทรัพย์สมบัติและบรวาร
4. มะนาว ให้ปลูกไว้ในบริเวณบ้านข้อมห่างไกลจากอสรพิษ เพราะเชื่อว่า อสรพิษแมลงกัดต่อยทุกชนิดข้อมพ่ายแพ้แก่สารบางอย่างในมะนาว
5. ใบเงินใบทอง บ้านใดปลูกไค้คงคามข้อมมีเสน่ห์มหานิยม ส่งเสริมให้เข้าบ้านมีเงินทอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม้มงคล 9 ชนิด

ความผูกพันระหว่างต้นไม้และมนุษย์นั้น เป็นไปอย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ในความรู้สึกบางครั้ง คนเราเห็นพืชหรือต้นไม้บางชนิดให้ความรู้สึกอบอุ่นหรืออุ่นใจเมื่ออยู่ใกล้ ๆ ให้ความคุ้มครองป้องกันภัยหรืออันตรายต่าง ๆ ให้เราได้ บางคราวเราจะรู้สึกปลอดภัยเมื่อหลบเข้าไปใต้ต้นไม้ใหญ่ ๆ อย่างเช่นเมื่อเวลาหลบแดดจะรู้สึกสดชื่นเป็นพิเศษเมื่ออยู่ใต้ร่มเงาของต้นไม้ รู้สึกเย็นสบายกว่าการหลบแดดในเงาตึ๊งก่อสร้างต่าง ๆ เมื่อเวลามีฝนตก

ความสัมพันธ์ระหว่างต้นไม้และมนุษย์นั้นมีมาเนิ่นนานตั้งแต่สมัยโบราณ ด้วยเหตุนี้จึงมีพิธีกรรมต่าง ๆ หลายอย่างหลายพิธีที่นิยมเอาไม้ที่มีชื่อเป็นมงคลมาเข้าร่วมพิธีด้วย โดยเฉพาะที่พบเห็นมากที่สุดและเป็นประจำได้แก่ พิธีวางศิลาฤกษ์ ไม่ว่าจะเป็นอาคารสถานที่ราชการ บ้านเรือน พрудุโบสถ(โบสถ์) ศาลาการเปรียญ วิหาร โรงเรียนและโรงแรมเป็นต้น จะมีพิธีวางศิลาฤกษ์เพื่อความ เป็นสิริมงคล จึงจัดพิธีบวงสรวง พิธีกรรมตามลัทธิพราหมณ์ พร้อมให้มีพิธีเจริญพระพุทธมนต์ (ตามแบบพระพุทธศาสนา) ควบคู่ไปกันด้วย เพื่อให้พิธีดังกล่าวบังเกิดความศักดิ์สิทธิ์เป็นมงคลแก่สถานที่ ที่จะก่อสร้างยังประโยชน์ให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง แก่เจ้าของอาคารสถานที่ ตลอดจนผู้อยู่อาศัย จึงนำไม้มงคล 9 มาเข้าพิธีวางศิลาฤกษ์ ซึ่งเป็นที่นิยมยึดถือและปฏิบัติสืบต่อกันมาจนเป็นจารีตประเพณีนิยมคราบเท่าทุกวันนี้

ไม้มงคล 9 ชนิด เป็นไม้ปักกับพื้นดิน ไม้ทั้ง 9 ชนิด มีความหมายดังนี้

1. ไม้ชัยพฤกษ์ มีความหมายให้เป็นมงคล มีโชคชัยชนะสิ่งชั่วร้ายทั้งปวง ควรปลูกทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของบริเวณบ้าน
2. ไม้ราชพฤกษ์ มีความหมายให้เป็นมงคล ทางความยิ่งใหญ่มีอำนาจ มีโชคลาภยศถาบรรดาศักดิ์ มีข้าทาสบริวารห้อมล้อมคอยรับใช้ ปลูกทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของบริเวณบ้าน ควรปลูกวันเสาร์ หากให้คิผู้ปลูกควรเป็นผู้ใหญ่ในบ้าน หรือผู้ประพฤดีดี จะเป็นสิริมงคล
3. ไม้ทองหลาง มีความหมาย ให้เป็นมงคล มีเงินมีทอง ปลูกทางทิศเหนือของบริเวณตัวบ้าน ผู้ปลูกควรเป็นผู้ที่เกิดในปีมะแม ควรปลูกวันเสาร์ เพราะเป็นต้นไม้เพื่อเอาคุณทั่วไป
4. ไม้ไผ่ตด มีความหมาย ให้เป็นมงคล มีความสุขความเจริญ ปลูกทางทิศตะวันออกของตัวบ้าน ผู้ปลูกควรเป็นผู้ที่เกิดในปีมะแม บางตำราใช้ไม้มะยมแทนไม้ไผ่ตด ให้ปลูกทางทิศตะวันตก
5. ไม้กันเกรา มีความหมาย ให้เป็นมงคล ป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ
6. ไม้ทรงบาดาล มีความหมาย จะบันดาลผลสำเร็จสมความปรารถนา ปลูกบริเวณทิศตะวันตกของตัวบ้าน ปลูกวันเสาร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ไม้สักทอง มีความหมาย ถือว่าเป็นไม้ศักดิ์สิทธิ์ ทำให้สมความปรารถนา ควรปลูกทิศเหนือของบริเวณตัวบ้าน เพื่อความขลังและสัมฤทธิ์ผล ควรปลูกวันเสาร์ ผู้ปลูกควรเป็นผู้ใหญ่ในบ้าน หรือเป็นผู้ประพฤติดี จะเป็นสิริมงคล

8. ไม้พยอม มีความหมาย การพยอมฐานะให้เกิดความมั่นคง พยอมให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองสืบไป ควรปลูกทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อความขลังและสัมฤทธิ์ผล ควรปลูกวันเสาร์ ผู้ปลูกควรเป็นสุภาพบุรุษ เนื่องจากไม้พยอมมีลักษณะแข็งแรงจึงเปรียบดังสุภาพบุรุษนั่นเอง

9. ไม้ขนุน มีความหมาย หนุนให้แน่นหนา (มั่นคง) หรือช่วยหนุนให้บังเกิดผลดี หนุนให้มีกิจกรรมต่าง ๆ เจริญรุ่งเรืองไม่ตกต่ำ ควรปลูกทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของตัวบ้าน

อย่างไรก็ตาม ไม้มงคล 9 ชนิด บางตำราไม่ใช้ไม้ไม้ใฝ่สีทุก แต่จะใช้ไม้มะยมแทน ซึ่งจะได้ความแตกต่างออกไป ดังนี้

1. ไม้ชัยพฤกษ์ หมายถึง ชนะสิ่งทั้งปวง
2. ไม้ราชพฤกษ์ หมายถึง ความยิ่งใหญ่
3. ไม้ทองหลาง หมายถึง ความมั่งมี
4. ไม้มะยม หมายถึง เป็นที่นิยมชมชอบ
5. ไม้ก้นกระรา หมายถึง การกุ่มกันอันตราย
6. ไม้ทรงบาดาล หมายถึง เทวดากุ่มครอง
7. ไม้สักทอง หมายถึง ทรัพย์สินเงินทอง
8. ไม้พยอม หมายถึง ช่วยประคับประคอง
9. ไม้ขนุน หมายถึง การเกื้อหนุนให้ดีขึ้น

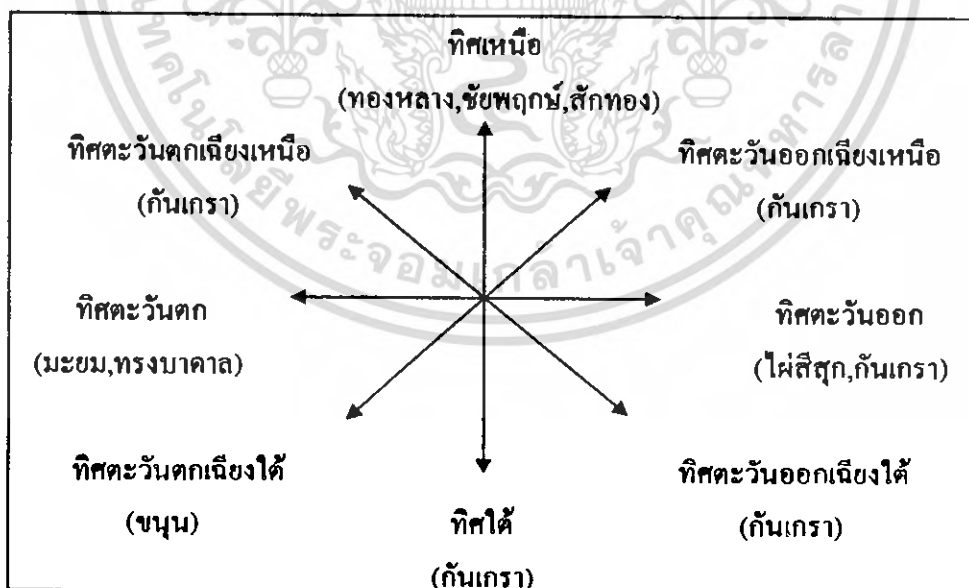
ไม้มงคลเหล่านี้ต้องผ่านพิธีโดยการลงหัวใจพระอิติปิโส หรือมงคลนวัตรัน ซึ่งได้แก่ อะสัง วิ โถ บุ ณะ พุ ณะ ซึ่งต้องเขียนเป็นอักษรขอมลงบนไม้แต่ละท่อน ท่อนละอักษรแล้วมีคทอง 1 แผ่น จนกระทั่งครบ 9 ท่อน

เมื่อจะปักไม้มงคลให้ปักเรียงตามทักษิณาวรรต หรือเวียนตามเข็มนาฬิกา หลังจากวางแผ่นศิลาฤกษ์แล้ว ให้โปรยข้าวตอกดอกไม้มบนแผ่นศิลาฤกษ์ ดอกไม้ที่ใช้โปรยใช้ดอกไม้ที่มีชื่อเป็นมงคล อาทิ ดอกดาวเรือง ดอกบานชื่น ดอกบานไม่รู้โรย หรือดอกไม้อื่น ๆ ที่มีกลิ่นหอม

ตารางที่ 2 แสดงตำแหน่งปลูกไม้มงคล 9

ทิศ	ชนิดต้นไม้ที่ปลูก
1.ทิศเหนือ	ทองหลาง, ชัยพฤกษ์, ลักทอง
2.ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ	ไผ่สีสุก, กันเกรา
3.ทิศตะวันออก	มะยม, ทรงบาดาล
4.ทิศใต้	กันเกรา
5.ทิศตะวันตก	พยูง
6.ทิศตะวันตกเฉียงใต้	กันเกรา
7.ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ	กันเกรา
8.ทิศตะวันออกเฉียงใต้	ขนุน

แบ่งบริเวณบ้าน (ที่ดิน+บ้าน) ออกเป็น 9 ส่วนเท่า ๆ กันจากนั้นจึงกำหนดทิศต่าง ๆ ตามตำแหน่งของที่ดินที่ตั้งอยู่(พ.สุวรรณ,2543) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงต้นไม้ที่ใช้ปลูกแต่ละทิศ(ไม้มงคล)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของการจัดสวนทั่วไป (สมจิต,2535)

1. จัดสวนเพื่อประชาชน เป็นการจัดสวนเพื่อสนองตอบหรือเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของประชาชนบุคคล ความสะดวกสบายต่างๆภายในสนาม เช่น ทางเดิน ม้านั่ง และอื่นๆ โดยธรรมชาติของบุคคลต้องการสวนที่มีรั้วรอบ มีพืชพรรณทั้งไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้คลุมดินและองค์ประกอบในการจัดสวน ในกรณีของพืชพรรณหลายชนิด ไม้ยืนต้นใช้เพื่อเป็นร่มเงาตามทางเดิน ไม้พุ่มและไม้คลุมดิน เพื่อความเป็นอิสระ ชีวีทัศน์ทาง ควบคุมทิศทางการจราจร การจัดสวนเพื่อประชาชนมุ่งเน้นการเอื้ออำนวยประโยชน์สุขทางร่างกาย

2. การจัดสวนเพื่อความสวยงาม ทำให้เกิดความสุขทางด้านจิตใจและอารมณ์ การจัดมีหลายๆบรรยากาศ มีทั้งมุมสงบ มุมที่ก่อให้เกิดความประหลาดใจ การมุ่งเน้นให้เกิดคุณค่ามีความลึกลับ เพื่อก่อให้เกิดความคิด เช่น การจัดสวนมีบรรยากาศ หุ่นไล่ลม มีสระน้ำ ลำธาร หิน มุมน้ำตก มุมดอกไม้ การจัดสวนเพื่อความงามมุ่งเน้นประโยชน์สุขทางด้านจิตใจและอารมณ์

3. การจัดสวนเพื่อทดลองในการศึกษาพืชพันธุ์ใหม่ เป็นการจัดสวนโดยมุ่งเน้นการทดลองการคัดเลือกพันธุ์ใหม่ เพื่อแสวงหาพืชพรรณที่เหมาะสม เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดสวน และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องวัตถุประสงค์ของการจัดสวนในหัวข้อนี้มุ่งเน้นทางการศึกษาค้นคว้าและวิจัย

ประโยชน์ของการจัดสวน (สมจิต,2541)

1. ทำให้พื้นที่มีขอบเขต มีความปลอดภัย มีพืชพรรณที่งอกงาม ตลอดจนร่มเงาของต้นไม้ใหญ่

2. ลดเสียงรบกวนจากภายนอก จากถนน ทำให้บริเวณภายในเงียบสงบ เช่น การปลูกต้นไม้เป็นพุ่มหนา ซ้อนกัน เพราะต้นไม้สามารถกรองเสียงได้

3. ทำให้พื้นที่บริเวณสะอาด มีอากาศบริสุทธิ์ เช่น การทำสนามหญ้าเปิดกว้าง สนามหญ้าช่วยในการกรองฝุ่นละออง การกระจายของเชื้อโรค ให้ความเย็นและอากาศบริสุทธิ์ทั่วบริเวณ

4. ทำให้มีพื้นที่เฉพาะเป็นสัดส่วน (Privacy) ทำให้เกิดอิสระในการประกอบกิจกรรม มีมุมสงบเป็นส่วนตัว

5. มีสถานที่ออกกำลังกาย เช่น สนามเด็กเล่น สนามสำหรับเกมส์ สระว่ายน้ำ

6. เสริมบ้านหรืออาคารให้มีคุณค่า ทำให้บ้านหรืออาคารเด่นขึ้นน่าอยู่อาศัย

7. มีพื้นที่ประกอบกิจกรรมงานอดิเรก เช่น พื้นที่ปลูกผักสวนครัว หรือสวนผลไม้ขนาดเล็ก ย่อมเพื่อการประหยัด และเป็นการการบริโภคพืชผักที่ปลอดภัย

8. จัดแต่งสวนหรือปลูกพืชพรรณ ปิดบังบางส่วนของพื้นที่ที่ไม่พึงประสงค์ พื้นที่สกปรกที่ทิ้งขยะ

ลักษณะงานภูมิทัศน์ที่ดี (สมจิต,2541)

1. ต้องทำให้ผู้อยู่อาศัยมีชีวิตที่ดีกว่า (Better for living) หมายถึงการวางแผนการจัดสร้าง การบำรุงรักษาหลังการจัดสร้าง ทำให้ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจ มีความสุข มีความรัก ห่วงแหน เสริมส่งเสริมการดำรงชีวิตและความสุขสันติสนองตอบทั้งด้านสถาปัตยกรรม วิศวกรรม สุนทรียภาพ และอารมณ์

2. มีพื้นที่สำหรับพักผ่อนและใช้ประโยชน์ได้มาก หมายถึง พื้นที่ใช้สอยทั้งส่วนงานภูมิทัศน์เขียว (Greenscape) และงานส่วนภูมิทัศน์คาคแข็ง (Hardscape) เป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพ สำหรับ การพักผ่อน การเดินเล่น การออกกำลังกาย การทำงาน การประกอบอาหาร พื้นที่รับประทานอาหาร พื้นที่สำหรับจัดเลี้ยง พื้นที่รับรองแขก พื้นที่ใช้สอย และให้ความปลอดภัย

3. สามารถควบคุมฟ้าอากาศได้ตลอดทั้งปี ทำให้บริเวณที่มีการจัดภูมิทัศน์ ให้ความรู้สึกเย็นสบาย ลดการสะท้อนของแสง แก้ไขปัญหามุมตกกระทบของแสง ป้องกันกระแสลมพัดแรง เก็บความชุ่มชื้นและกระแสลมไว้ในบริเวณนั้น

4. ทำให้อากาศภายในบริสุทธิ์และสะอาด งานภูมิทัศน์ที่ดีต้องมีการจัดพืชพรรณ เพื่อกรองฝุ่นละออง ที่เป็นพิษ และฟอกอากาศที่เป็นพิษให้บริสุทธิ์

5. เพิ่มพูนคุณภาพให้แก่บ้าน อาคารและบริเวณ เมื่องานภูมิทัศน์มีการดูแลบำรุงรักษาเป็นอย่างดี มีอายุยาวนาน งานภูมิทัศน์จะช่วยเพิ่มพูนคุณภาพของบ้าน อาคาร และบริเวณนั้นๆ ทำให้บ้าน อาคาร มองดูมีระเบียบอ่อนนุ่มรื่นสวยงาม เด่นสง่าทำให้บริเวณมีคุณค่าและมีราคามากขึ้น งานภูมิทัศน์เป็นเครื่องชี้วัฒนธรรม ความเก่าแก่และจิตใจของผู้อยู่อาศัย

6. ให้ความเป็นอิสระ งานภูมิทัศน์ต้องสร้างความเป็นอิสระได้ สร้างกรอบล้อม (encloser) สร้างกลางแจ้ง (outdoor room) ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ระนาบเหนือศีรษะ (overhead plan) ทำให้เกิดซุคที่ว่างเป็นห้อง ให้ความเป็นอิสระแก่ผู้อยู่อาศัย ป้องกันสายตาดูจากภายนอก และสามารถหลีกเลี่ยงรบกวนจากพื้นที่ภายนอกได้

7. มีความสวยงามชั่วนิรันดร์ งานภูมิทัศน์ที่ดีมีการดูแลบำรุงรักษาอย่างดี ต้องสามารถคงความงามไว้ได้ตลอดเวลา ทุกวัน ทุกเดือน ทุกปี แม้กาลเวลาจะเปลี่ยนแปลง ความสวยงามและคุณค่ายังเพิ่มขึ้นกลายเป็นความเก่า รูปทรง ผิวสัมผัส สีสีนบางส่วนเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมของฤดูกาลเกิดเป็นประวัติศาสตร์ ดำเนินเล่าขานบอกต่อกันมา กลายเป็นสิ่งต้องการอนุรักษ์และพึงหวงแหน

8. กำหนดตกแต่งองค์ประกอบของแต่ละองค์ประกอบอย่างเหมาะสม กลมกลืน สอดคล้อง และรับกันกับพื้นที่ กับสถาปัตยกรรมหรือสิ่งก่อสร้างหลักอย่างเหมาะสมลงตัว

9. มีการดูแลรักษาง่าย ประหยัดเวลา ประหยัดทุนทรัพย์ ประหยัดแรงงาน การจัดการง่าย ไม่ซับซ้อน ดังนั้น การออกแบบจึงต้องพยายามค้นหา ทำอย่างไรให้งานภูมิทัศน์มีความสวยงาม ใช้ประโยชน์คุ้มค่า มีการดูแลรักษาง่าย และมีการดูแลบำรุงรักษาต่ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ใช้ในการบันทึกข้อมูล ได้แก่ สมุดบันทึก, ปากกา, ดินสอ, ยางลบ, ดับเบิ้ลเมตร, กล้องถ่ายรูป
2. อุปกรณ์การเขียนแบบ ได้แก่ ดินสอ, ปากกาเขียนแบบ, กระดาษเขียนแบบ, กระดาษไข, ยางลบ

วิธีการ

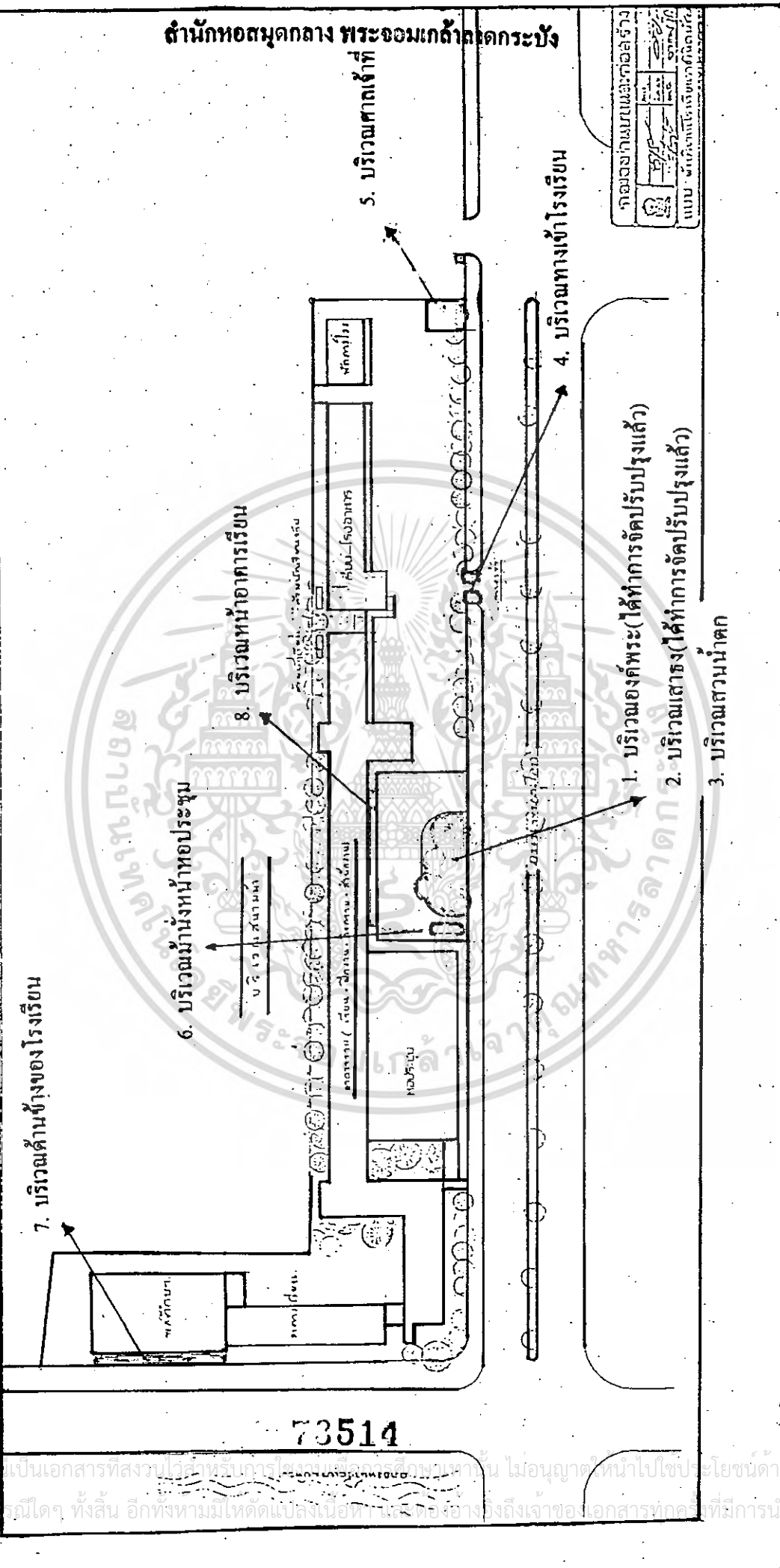
ได้มีการไปสัมภาษณ์เพื่อสอบถามข้อมูลกับ อาจารย์พูนสุข ร่วมรักษ์ อาจารย์โรงเรียนราชวินิต มัชฌม โดยมีการสอบถามถึงรูปแบบสวนที่จะจัดและพันธุ์ไม้ที่ควรใช้ในการจัด ซึ่งทางโรงเรียนมีความต้องการจัดสวน โดยมีการใช้พันธุ์ไม้มงคลที่ทางโรงเรียนกำหนดให้ ปลูกตกแต่ง โดยเฉพาะที่หน้าบริเวณองค์พระ หน้าเสาธงชาติและบริเวณสวนน้ำตก ซึ่งทั้ง 3 บริเวณนี้อยู่ในพื้นที่เดียวกันหมด และบริเวณสวนห้อมรอบ ๆ โรงเรียนโดยปรับเปลี่ยนให้ปลูกประดับด้วยพันธุ์ไม้มงคลอีกเช่นเดียวกัน (ดังภาพที่ 3)

และได้มีการวัดพื้นที่โดยใช้ดัดเบเมตรในการวัดสวนห้อมทั้งหมดของโรงเรียนโดยมีการบันทึกอย่างละเอียด ทำการถ่ายภาพบริเวณสวนห้อมที่จะทำการจัดและทำการสำรวจพันธุ์ไม้เดิมที่มีอยู่ในสวนห้อม

1. การวิเคราะห์ด้านสภาพพื้นที่ (Physical analysis)

ขนาดของสวนห้อมส่วนใหญ่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าและแคบ ซึ่งจำกัดในเรื่องพื้นที่ของทางโรงเรียนราชวินิต มัชฌม ที่มีพื้นที่ยาวขนานติดกับสนามม้านางเลิ้งแต่พื้นที่ด้านกว้างมีน้อย ซึ่งบริเวณองค์พระและบริเวณเสาธงชาติ พันธุ์ไม้เดิมจะปลูกลงในบล็อกรูปนึ่งทำขึ้นและกระดางยาวเพื่อความง่ายต่อการตัดแต่งและดูแล ซึ่งสภาพของพันธุ์ไม้ไม่ค่อยสวยงาม ดันโทรมเนื่องจากมีอายุหลายปี เช่น ลั่นกระบือ ราชกเกี้ยน เฟื่องฟ้า ฯ และบางสวนเกิดจากการวางกระดางต้นไม้บนพื้นคอนกรีตทำให้เป็นสวนห้อมขึ้นมา ซึ่งบริเวณนี้คือ บริเวณทางเข้าของโรงเรียน หน้าอาคารเรียน บางจุดและบริเวณศาลเจ้าที่ ซึ่งพันธุ์ไม้ที่ใช้ในบริเวณนี้มากคือ หมากเหลืองที่ปลูกในกระดาง โมก ฯ

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

กองช่างแผนและก่อสร้าง	
แบบ	จัดพิมพ์โดยแผนกวิชาสถาปัตย์

73514

ภาพที่ 3 แสดงบริเวณพื้นที่ของโรงเรียนที่ได้รับมอบหมายให้ออกแบบสวน

2. การวิเคราะห์ด้านสภาพแวดล้อม (Environment analysis)

สภาพของสวนหย่อมนี้สวนใหญ่จะอยู่บริเวณหน้าอาคารเรียน ซึ่งใกล้ ๆ จะมีม้านั่งจัดไว้สำหรับให้นักเรียนไว้พักผ่อนและรับประทานอาหาร ซึ่งบางจุดมีไม้ใหญ่ที่ให้ร่มเงาบ้างซึ่งก็คือจุดบริเวณสวนน้ำตกและหน้าสวนบริเวณหอบประพุ่ม นอกนั้นเป็นสวนที่ตกแต่งด้วยพันธุ์ไม้ที่มีขนาดทรงพุ่มไม้ใหญ่โตนัก อากาศในตอนกลางวันที่โรงเรียนค่อนข้างร้อน และด้วยพื้นที่ที่แคบของโรงเรียนแล้วทางโรงเรียนไม่สามารถปลูกต้นไม้ที่ให้ร่มเงาขนาดใหญ่ได้ จึงจำเป็นต้องจัดสวนในลักษณะนี้ เพราะถ้าปลูกต้นไม้ใหญ่เป็นจำนวนมากหน้าอาคารเรียนและมีพื้นที่แคบด้วยแล้ว จะทำให้บรรยากาศไม่น่าเรียน ทำให้อึดอัด อากาศไม่ค่อยถ่ายเท ทิศทางที่ลมจะพัดเข้าอาคารไม่ถ่องมีย จะทำให้ภายในอาคารร้อนขึ้นกว่าเดิมอีก

3. การวิเคราะห์บุคคลหรือชุมชนที่เกี่ยวข้อง (Human analysis)

โรงเรียนราชวินิต มัชฌิม เป็นสถานศึกษาสำหรับนักเรียน การส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ นอกห้องเรียนเป็นสิ่งที่ดี การชักจูงให้นักเรียนแลเห็นคุณค่าของพันธุ์ไม้ไทยและส่งเสริมให้ร่วมกันอนุรักษ์ไว้ซึ่งการจัดสวนไม้มงคลนี้จึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีกิจกรรมร่วมกัน ทั้งในการเรียนรู้และการดูแลรักษาด้วยกัน ซึ่งเป็นการเรียนรู้นอกห้องเรียน ซึ่งจะเป็นต่อประโยชน์ต่อนักเรียนเอง เพราะต้นไม้มงคลล้วนเป็นสมุนไพรเกือบทั้งสิ้นและยังส่งเสริมคุณค่าทางด้านจิตใจอีกด้วย

ขั้นตอนการออกแบบ (Design Process) (ขวัญชัย,2536)

การออกแบบจัดสวนมี 4 ขั้นตอนใหญ่ๆดังนี้

1. ขั้นตอนการวิเคราะห์สถานที่ (Site analysis)
2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ความต้องการของเจ้าของสถานที่ (Client analysis)
3. ขั้นตอนการใช้วงกลมในการออกแบบและการกำหนดพื้นที่ (Balloon diagram)
4. ขั้นตอนการเขียนแบบ (Mechanical drawing)

1. ขั้นตอนการวิเคราะห์สถานที่ (Site analysis)

บริเวณองค์พระด้านหน้าเป็นต้นซากกึ่งยืนปลูกอยู่ในกระถางยาว ด้านข้างปลูกต้นไม้เฟื่องฟ้า และด้านหลังมีกระถางต้นราชินีหินอ่อนหรือพลูด่างซึ่งขึ้นปกคลุมหนาแน่นและรกรุงรังไม่สวยงาม และไม้ยืนต้นคือหมากแดง ต้นชมพู ซึ่งไม่ได้รับการตกแต่งทรงพุ่มขยายกว้างปกคลุมต้นไม้อื่น ทำให้ต้นไม้ที่อยู่บริเวณใกล้เคียงเจริญเติบโตไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากไม่ได้รับแสงอย่างเต็มที่การตัดแต่งกิ่งต้นชมพูออกบ้าง จะทำให้ทัศนียภาพทางด้านหลังองค์พระดูโล่งและสวยงามขึ้นและทำให้

ต้นไม้ที่อยู่บริเวณใกล้เชิงเจริญเติบโตดีขึ้น และการนำราชินีหินอ่อนออกจะทำให้พื้นที่ปลูกกว้างขึ้น อีกด้วย(ภาพที่ 11 (ก))

บริเวณเสาธงเป็นคาคตะกั่วด้านหน้า และ รอบเสาธงเป็นคันลั่นกระป๋อง ลักษณะของต้นไม้ไม่สวยงามทรุดโทรมเนื่องจากต้นไม้ปลูกมาเป็นเวลานานไม่ได้รับการเปลี่ยนต้นไม้ ด้านหลังเสาธงเป็นกำแพงและมีพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอยู่ มีไม้ยืนต้นคือหมากเขียวขึ้นเป็นกอใหญ่ และลักษณะของหมากเขียวจะบังพระบรมราโชวาท ทำให้มองพระบรมราโชวาทไม่ชัดเจน การย้ายต้นหมากเขียวออกจะช่วยให้การมองพระบรมราโชวาทได้ชัดเจนขึ้นและการเปลี่ยนพันธุ์ไม้จะช่วยให้บริเวณเสาธงมีสีสันมากขึ้น(ภาพที่ 12 (ก))

บริเวณสวนน้ำตกเดิมมีการจัดสวนซึ่งมีไม้ยืนต้นใหญ่อยู่แล้วคือ ชมพูพันธุ์ทิพย์ ราชพฤกษ์ และมีพวกพันธุ์ไม้ตระกูลเฟิร์นปลูกตามจุดต่าง ๆ เช่นเฟิร์นข้าหลวง ฯลฯ การจัดสวนตรงส่วนนี้จะกระจัดกระจายไม่มีจุดเด่นทำให้ภาพที่มองเห็นไม่ดึงดูดสายตา ซึ่งจะจัดสวนให้มีจุดเด่นขึ้นมาเพื่อเสริมความสวยงามของน้ำตกที่มีอยู่แล้วให้สวยงามเพิ่มมากขึ้น(ภาพที่ 13)

บริเวณหน้าโรงเรียนแบ่งเป็น 2 ส่วนคือด้านป้อมยาม และด้านตรงข้ามโดยเดิมมีการจัดประกอบด้วยโอ่งและอ่างน้ำล้น พื้นเป็นพื้นคอนกรีตไม่สามารถปลูกต้นไม้ได้ใช้เพียงแต่ไม้กระถางเท่านั้น ทำให้ภาพที่มองเข้าจากหน้าโรงเรียนไม่สวยงาม การที่จะจัดสวนตรงหน้าทางเข้าโรงเรียนควรที่จะจัดสวนที่สะดุดตาและสวยงามดึงดูดสายตาแก่ผู้พบเห็น น่าจะจัดสวนที่เป็นรูปแบบที่เป็นทางการเช่น การจัดสวนแบบ Formal โดยใช้ไม้กระถางที่มีรูปทรงที่สวยงามมาวางประดับรอบ ๆ โอ่งและอ่างน้ำล้น(ภาพที่ 14)

บริเวณศาลเจ้าที่เป็นบริเวณมุมอับ มีการปลูกต้นราชพฤกษ์อยู่ก่อนแล้ว และเป็นพื้นแข็งมีการวางต้นไม้ที่ปลูกในกระถางวางตามจุดต่าง ๆ ยังขาดความสมดุลและที่สำคัญศาลเจ้าที่เป็นที่เคารพแก่คณะครูและนักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัชฌิม น่าจะนำไม้มงคลที่ปลูกได้ในกระถางมาวางเปลี่ยนกระถางต้นไม้เดิมเรียงให้สวยงามเพื่อความศักดิ์สิทธิ์และการกราบไหว้บูชา(ภาพที่ 15(ก))

บริเวณม้านั่งหน้าหอประชุม มีต้นราชพฤกษ์อยู่และมีการวางอ่างน้ำและโอ่งน้ำล้น และพันธุ์ไม้ที่ปลูกเดิมคือ ไทรค่าง เข้ม ใบเงิน เทียนทอง ซึ่งปลูกเป็นกลุ่มและกระจายทั่วบริเวณ ทำให้ดูไม่สวยงามและระดับของต้นไม้มีความสูงที่ใกล้เคียงกันและทำให้ดูเหมือนต้นไม้แข่งกันเด่น ส่วนพื้นดินยังมีระดับดินที่ไม่เท่ากันและขรุขระด้วยเนื่องจากการไม่ได้ปรับพื้นที่ในการปลูกหญ้า การแก้ไขคือการนำพันธุ์ไม้ที่เจริญเติบโตได้ดีในร่มเป็นหลักในการปลูกเช่น หมากผู้หมากเมีย ใบเงิน ใบทอง เสน่ห์จันทร์แดง ซึ่งเป็นไม้มงคลและใช้กรวดโรยให้เกิดความสวยงาม(ภาพที่ 16)

บริเวณด้านข้างของโรงเรียนมีการปลูกต้นไม้โคกอินเดียวที่ไม่ได้รับการดูแลซึ่ง บางต้นแคบแคระไม่สวยงาม และการวางต้นไม้ของนักเรียนที่เรียนวิชาเกษตรไม่เป็นระเบียบ การแก้ไขน่าจะ

ทำการย้ายต้นอโศกอินเดียและทำการปลูกต้นไม้มงคลที่มีทรงพุ่มที่สวยงาม ไม่รกทึบ และทำที่เก็บต้นไม้ให้นักเรียนวางได้อย่างเป็นระเบียบ และทำการปลูกไม้ใบมงคลเพิ่มเข้าไปเพื่อให้สวนนี้ไม่ดูโล่งเกินไป(ภาพที่ 17)

บริเวณด้านหน้าอาคารเรียน มีการปลูกต้นไม้หลากหลายชนิดแต่ไม่มีความกลมกลืนกัน มีทั้งปาล์ม หมากผู้หมากเมีย ตะโก เล็บครุฑ พลับพลึงดินเบ็ด เข็มฯ ปลูกเป็นกลุ่มขาดลอคความยาวของอาคาร การใช้ไม้มงคลมาประดับในการปลูกบริเวณนี้ จะใช้ไม้มงคลทั้งหมดแต่จะเน้นสีที่ของต้นไม้ให้มีความกลมกลืนกัน และมีระดับความสูงของต้นไม้มีทั้งไม้พุ่มขนาดสูง กลาง เล็ก เป็นกลุ่มเล่นระดับเพื่อความสวยงามของสวนและเพิ่มความเด่นของตัวอาคารเรียน(ภาพที่ 18)

2. ขั้นการวิเคราะห์ความต้องการของเจ้าของสถานที่ (Client analysis)

จากการสัมภาษณ์ อาจารย์พูนสุข ร่วมรักษ์ อาจารย์ฝ่ายประสานงานในเรื่องนี้ ทางโรงเรียนมีความต้องการที่ใช้พันธุ์ไม้มงคลคือ

1. ต้นป๊อบ ต้นไม้ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานโปรดให้ปลูกที่ถนนพิษณุโลก ซึ่งก็คือถนนหน้าโรงเรียนราชวินิต มัชฌิม
2. ต้นส้มป่อย พันธุ์ไม้ดั้งเดิมของพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันพบได้ยากในพื้นที่นี้
3. พันธุ์ไม้มงคลประกอบด้วย

3.1 ไม้มงคลใช้ในพิธีวางศิลาฤกษ์ 9 ชนิด คือ ชัยพฤกษ์ ราชพฤกษ์ ทองหลาง ไม้สัตถุ กันเกรา ทรงบาดาล สักทอง พยุง ขนุน

3.2 ไม้ใบมงคลในพิธีกรรม 8 ชนิด คือ ใบมะตูม ใบเงินใบทอง หญ้าแพรก ใบส้มป่อย ใบชัยพฤกษ์ ใบมะกรูด ใบพรหมจรรย์(หมากผู้หมากเมีย)

3.3 ไม้มงคลอื่น ๆ มะขม มะขาม พิกุล กัล้วย ฯลฯ

4. ต้นพุทธรักษา

โดยเน้นบริเวณรอบองค์พระให้ปลูกไม้มงคลทั้ง ไม้มงคลและไม้ใบมงคล เพื่อความศักดิ์สิทธิ์และควรค่าการสักการะ และให้เพิ่มต้นส้มป่อยและต้นป๊อบเข้าไปปลูกด้วยทางด้านหลังองค์พระ และบริเวณเสาธงและสวนน้ำตกให้เพิ่มไม้มงคลและไม้ใบมงคลให้เหมาะสม โดยที่ต้นไม้ต้องไม่บังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นกำแพงที่อยู่ด้านหลังของเสาธงเพื่อให้นักเรียนและอาจารย์มองเห็นพระบรมราโชวาทอย่างชัดเจน สวนห่อมรอบ ๆ โรงเรียนให้ปลูกไม้มงคลและไม้ใบมงคลต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ส่วนสวนด้านข้างของโรงเรียนซึ่งติดคลองซึ่งเป็นมุมอับมักมีนักเรียนมาวิ่งตุ้มและต้นอโศกอินเดียที่ปลูกอยู่ก่อนไม่สวยงาม ไร่การดูแล

ไม้สวดยางและทางโรงเรียนมีกำหนดที่จะตัดทิ้งอยู่แล้ว โดยให้ปลูกไม้มงคลที่ทรงพุ่มสวดยางไม้ รกทึบแทนต้นอโศกอินเดีย ให้จัดสวนบริเวณนี้ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเนื่องจากเป็นที่เก็บต้นไม้ ของนักเรียนที่เรียนวิชาเกษตร

3. ขั้นตอนการใช้วงกลมในการออกแบบและกำหนดพื้นที่ (Balloon diagram)

เป็นขั้นตอนที่ต้องนำเอาข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสถานที่ ความต้องการที่จัดลำดับไว้แล้วของ เจ้าของสถานที่ และองค์ประกอบต่างๆ มาพิจารณากำหนดเป็นโครงร่างคร่าวๆ ลงในแผ่นพื้นที่ โดยเขียนเป็นรูปวงกลมหรือเสมือนวงกลม ในแต่ละวงกลมเราเรียกว่า “หน่วยพื้นที่” (Unit area) ในแต่ละหน่วยพื้นที่ก็จะเป็นการกำหนด “ตำแหน่งของความต้องการและองค์ประกอบต่างๆ” นั่นเอง และในการเขียนวงกลมเพื่อกำหนดความต้องการดังกล่าว จะต้องพิจารณาให้แต่ละหน่วยพื้นที่เกิดความสัมพันธ์กันทั้งในเรื่องขนาด การใช้ประโยชน์และความงามโดยรวม

ในการกำหนดรูปวงกลม ในแต่ละหน่วยพื้นที่ในขั้นตอนนี้ มีความจำเป็นจะต้องใช้มาตรา ส่วนเข้ามากำหนดแล้ว เพราะถ้าเขียนโดยไม่คำนึงถึงมาตราส่วน (Scale) ขนาดของพื้นที่ และ องค์ประกอบต่างๆ จะผิดไปจากตำแหน่งความเป็นจริงที่ต้องการเมื่อถึงขั้นตอนดำเนินการปฏิบัติ ในขณะที่กำหนดหน่วยพื้นที่รูปวงกลมนั้น ควรจะต้องพิจารณากำหนดทิศทางสัญจร ทางเดิน เชื่อมต่อ ไปพร้อมๆ กันด้วย

4. ขั้นตอนการเขียนแบบ (Mechanical drawing)

หลังจากกำหนดพื้นที่ตามความต้องการด้วยการใช้วงกลมแล้ว จนถึงขั้นตอนการเขียนแบบ เพื่อกำหนดรายละเอียดต่างๆ ให้เกิดภาพพจน์และเกิดความเข้าใจ

การออกแบบ (Design) และการเขียนแบบ (Mechanical drawing) นับเป็นกระบวนการ ทำงานที่ต่อเนื่องกัน เมื่อการออกแบบเป็นการนำเอาองค์ประกอบทั้งหมดมารวมกันเพื่อให้บรรลุผล แห่งความต้องการ โดยเน้นความคิดสร้างสรรค์ การเขียนแบบก็เป็นการนำความคิดนั้นมาเขียนให้ เป็นภาพ ดังนั้น การเขียนแบบจึงหมายถึง การแสดงความคิดหรือจินตนาการที่ได้ประมวลและ ตัดสินใจเอาไว้ลงบนพื้นระนาบ (Plan) โดยการเขียนหรือแสดงเป็นรูปร่าง ภาพ สัญลักษณ์ รายละเอียดรวมถึงคำบรรยายต่างๆ ที่สำคัญของงานที่ต้องการสร้าง และสามารถ นำไปสร้างเป็น ของจริงได้

การเขียนแบบที่ผู้จัดทำได้ลงมือทำคือ

1. มาตรฐานแปลน (Master plan) เป็นแปลนที่เขียนขึ้น โดยการกำหนดค่าจากสเกลจริงที่ได้จากการวัดพื้นที่จริงของสวนแต่ละส่วนของโรงเรียนราชวินิต มัชฌิม แล้วนำมาย่อให้อยู่ในรูปอัตราส่วน 1:100 ในกระดาษใบ ซึ่งจะได้ง่ายต่อการแก้ไขเมื่อเจ้าของสถานที่ไม่พอใจในแบบที่คิด และสามารถแก้ไขได้อย่างรวดเร็วและไม่เสียเวลานานั่งทำแบบใหม่อีกครั้ง และทำการวาดทรงพุ่มของต้นไม้ที่เทียบย่อส่วนจากอัตราส่วนของของต้นไม้จริง ซึ่งจะได้รู้ถึงจำนวนของต้นไม้ที่แน่นอนและคำนวณถึงการใช้ต้นไม้ได้อย่างถูกต้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการศึกษา

1. การสำรวจพื้นที่ (Site Analysis)

จากการสำรวจพื้นที่บริเวณที่จะทำการจัดสวนไม้มงคลและบริเวณโดยรอบ เป็นพื้นที่ที่มีการจัดสวนมาก่อนแล้วแต่มีความไม่เป็นระเบียบอยู่ โดยทางโรงเรียนต้องการปรับปรุงให้สวนมีความเรียบร้อยและสวยงามกว่าที่เป็นอยู่

บริเวณองค์พระด้านหน้าเป็นต้นชาชอกเกี้ยนปลูกอยู่ในกระถางยาว ด้านข้างปลูกต้นเฟื่องฟ้า และด้านหลังมีกระถางต้นราชินีหินอ่อน หรือพลูด่าง หมากแดง และไม้ยืนต้นคือต้นชมพูซึ่งต้องทำการตัดแต่งออกบ้างเพื่อความเป็นระเบียบ(ภาพที่ 11(ก))

บริเวณเสาธงเดิมเป็นคาคตะกั่วด้านหน้า และ รอบเสาธงเป็นต้นลิ้นกระบือ ด้านหลังเสาธงเป็นกำแพงและมีพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอยู่ มีไม้ยืนต้นคือหมากเขียว ขึ้นเป็นกอใหญ่ ต้องทำการขุดย้ายออกเพื่อไม่ให้บังพระบรมราโชวาทและเพื่ออำนวยความสะดวกการออกแบบจัดสวนด้วย(ภาพที่ 4)และ(ภาพที่ 12(ก))

บริเวณสวนน้ำตกเดิมมีการจัดสวนซึ่งมีไม้ยืนต้นใหญ่อยู่แล้วคือ ชมพูพันธุ์ทิพย์ ราชพฤกษ์ ฯลฯ ทางโรงเรียนจึงจะทำการปรับแต่งอีกเล็กน้อยเท่านั้น โดยมีการออกแบบให้ใส่พันธุ์ไม้มงคลเข้าไป(ภาพที่ 4)

บริเวณทางเข้าหน้าโรงเรียนแบ่งเป็น 2 ส่วนคือด้านป้อมยาม และด้านตรงข้ามโดยเดิมมีการจัดประกอบกับโถงและอ่างน้ำส้น โดยยังคงใช่อ่างน้ำส้นเช่นเดิม แต่ทำการจัดให้เป็นรูปแบบสวนประดิษฐ์มากขึ้น(ภาพที่ 5)

บริเวณศาลเจ้าที่เป็นบริเวณมุมอับ มีการปลูกต้นราชพฤกษ์อยู่ก่อนแล้ว และเป็นพื้นแข็งจึงต้องประดับด้วยไม้กระถาง(ภาพที่ 6)

บริเวณม้านั่งหน้าหอประชุม เดิมมีต้นราชพฤกษ์เป็นไม้ยืนต้นเดิมอยู่แล้วแต่พื้นที่บางส่วนยังไม่มีมีการปลูกต้นไม้ประดับลงไป โดยทำการออกแบบให้ใช้หินกรวดเป็นหลักและยังคงไม้ยืนต้นเดิมไว้(ภาพที่ 7)

บริเวณด้านข้างของ โรงเรียนมีการปลูกต้นอโศกอินเดียที่ไม่ได้รับการตัดแต่งและเป็นบริเวณที่เก็บต้นไม้จากวิชาเกษตรของโรงเรียน จึงทำการปรับปรุงโดยจะนำไม้มงคลต่างๆมาใช้ในบริเวณนี้(ภาพที่ 8)

บริเวณด้านหน้าอาคารเรียนเป็นแนวยาวเกือบ 50 เมตร และมีการปลูกต้นไม้หลายชนิดอยู่เดิม ได้ทำการออกแบบและใส่ไม้มงคลหลายชนิดเข้าไป(ภาพที่ 9)

2. การสัมภาษณ์ (Client Analysis)

โดยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็น โครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงวางแผนพัฒนาศึกษาข้อมูลจากฝ่ายต่างๆ ถึงความเป็นไปได้และทรงคำนวณวิเคราะห์ว่าเมื่อดำเนินการแล้วจะได้ประโยชน์อย่างไร คู่มากับการลงทุนหรือไม่เพียงใด ทรงมุ่งให้ผลประโยชน์ของการดำเนินงานนั้นตกถึงประชาชนโดยตรง และทรงเน้นให้ผู้ปฏิบัติมีความรู้สึกสามัคคี ร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกันทำ ไม่ขัดคิดตำราให้เป็นการร่วมกันโดยไม่มีเจ้าของ ซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ของการบริหารแบบเบ็ดเสร็จ อีกทั้งทรงรื้อฟื้นวิถีชีวิตไทยขึ้นมาใหม่ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้มีมากมายหลายโครงการ

ทางโรงเรียนได้นำโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มาเป็นแนวปฏิบัติดำเนินการให้เกิดเป็นรูปธรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และได้มีการผสมผสานกับวิถีชีวิตไทยเช่น การรื้อฟื้นการปลูกต้นไม้ที่พระพุทธเจ้าหลวงได้พระราชทานให้กับกรุงเทพมหานครบริเวณถนนพิษณุโลกเพื่อให้เป็นไม้ประดับเมืองเมื่อครั้งอดีตให้กลับมามีชีวิตชีวาขึ้นอีกครั้งหนึ่ง การอนุรักษ์ต้นส้มป่อยพันธุ์ไม้ท้องถิ่นและการอนุรักษ์พันธุ์ไม้มงคลซึ่งเป็นไม้ที่ผูกพันกับชีวิตของคนไทยมาช้านาน

ดังนั้นจึงสัมภาษณ์ อาจารย์พูนสุข ร่วมรักษ์ อาจารย์โรงเรียนราชวินิต มัชฌิม ซึ่งเป็นฝ่ายประสานงานในเรื่องนี้ ซึ่งผลการสัมภาษณ์ความต้องการ โดยรวมดังนี้

1. ปรับทัศนียภาพภายในโรงเรียนให้มีความสวยงาม สร้างบรรยากาศที่ดีสำหรับการเรียนการสอนของโรงเรียนราชวินิต มัชฌิม.
2. เพื่อนำไม้มงคลและ ไม้ใบมงคลมาปลูกปรับแต่งให้บริเวณรอบองค์พระมีความสวยงามและศักดิ์สิทธิ์ควรค่าแก่การสักการบูชา
3. เพื่อให้นักเรียนได้รู้ถึงคุณค่าของพรรณไม้ไทยและร่วมกันอนุรักษ์ดูแลและรักษา ร่วมกัน
4. ปรับปรุงเพื่อป้องกันบริเวณอับสายตาให้นักเรียนอยู่ในสายตาของคณาจารย์ ไม่ให้กระทำการที่ผิดต่อกฎของโรงเรียนและเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย

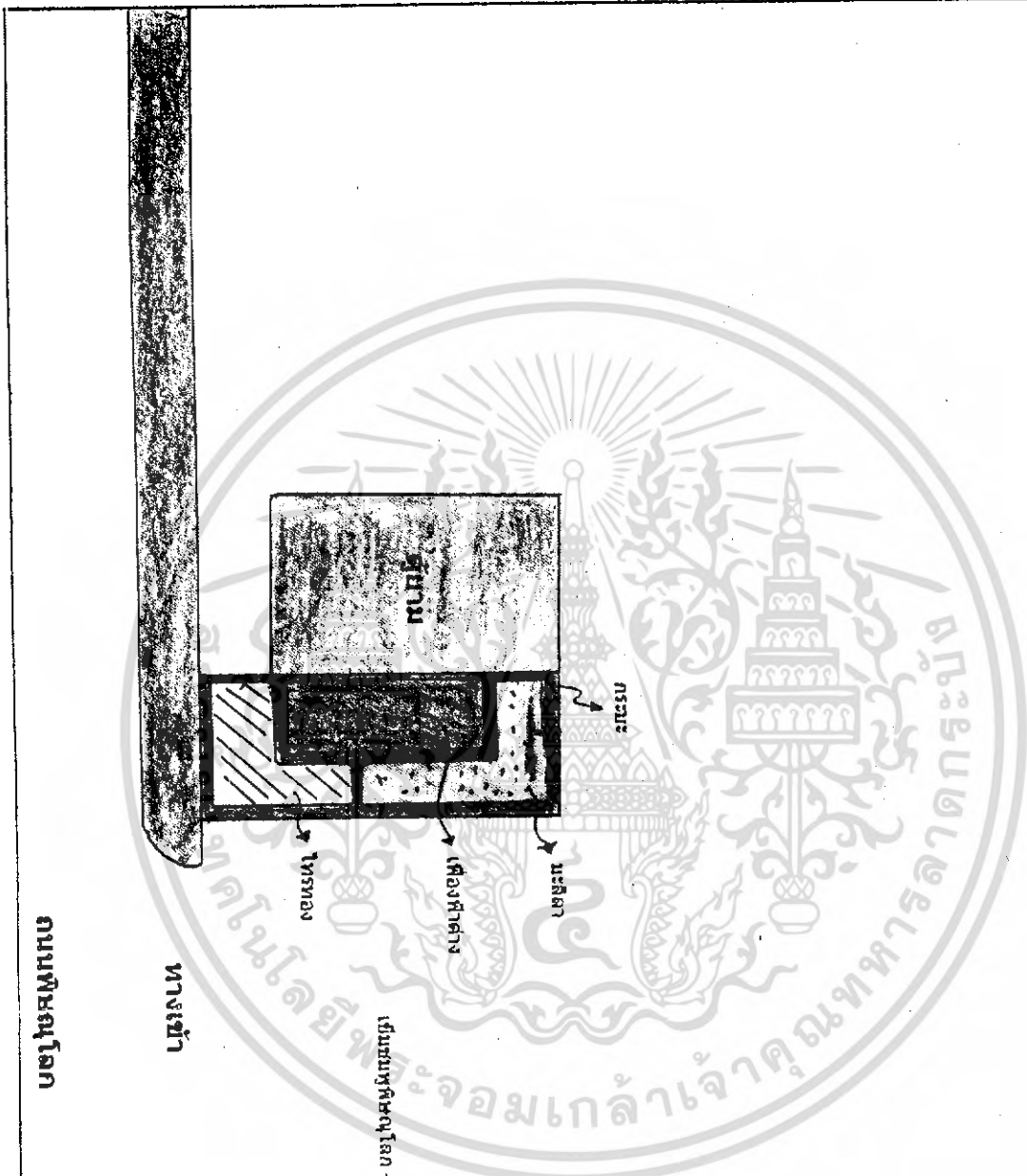
3. การออกแบบและการเขียนแบบ (Design and Drawing)

3.1 การออกแบบผังพื้นที่ (Master plan) (คำนึงด้วยแผนงานออกแบบ)

ใช้การออกแบบโดย Master Plan โดยเริ่มจากการวัดพื้นที่เดิมของสวนและกำหนดตำแหน่งของต้นไม้ที่มีอยู่เดิมทำ และการกำหนดทิศทางตามตำแหน่งสวนเพื่อที่จะได้รู้ทิศทางของแสงที่จะเข้ามาในสวนและทราบว่าส่วนไหนของสวนจะมีปริมาณแสงมากหรือน้อยเพื่อที่จะได้เลือกใช้ต้นไม้ที่เหมาะสม โดยมาตราส่วนของ Master Plan ที่ใช้คือ 1:100 และ 1:50 โดยได้มีการออกแบบสวนของโรงเรียนราชวินิต มัชฌิม ที่จะทำการปรับปรุงภูมิทัศน์มีทั้งหมด 8 จุด คือ

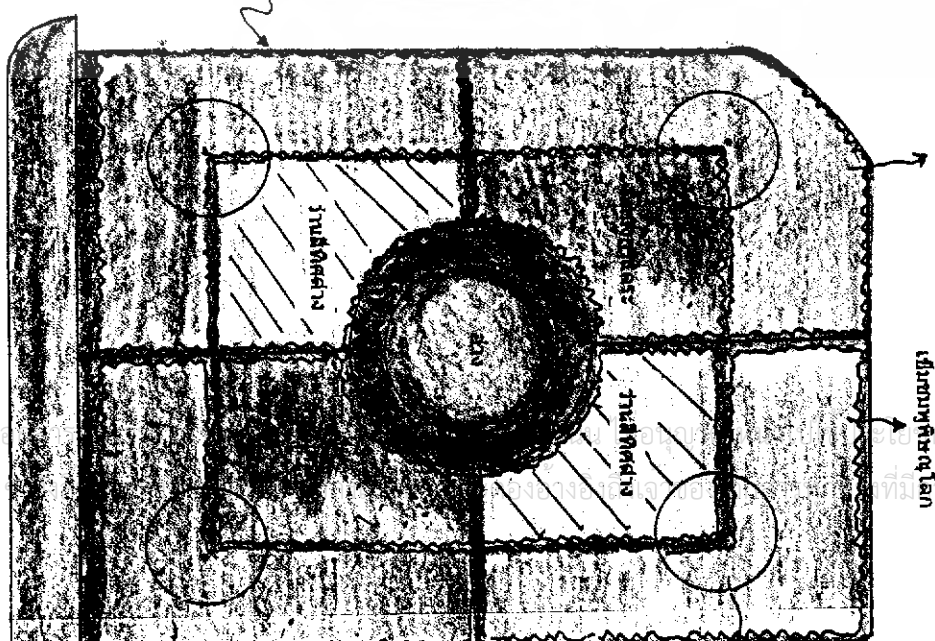
1. บริเวณองค์พระ(ภาพที่ 4)
2. บริเวณเสาธงชาติ(ภาพที่ 4)
3. บริเวณสวนน้ำตก(ภาพที่ 4)
4. บริเวณทางเข้าของโรงเรียน(ภาพที่ 5)
5. บริเวณศาลเจ้าที่(ภาพที่ 6)
6. บริเวณม้านั่งหน้าหอประชุม(ภาพที่ 7)
7. บริเวณด้านข้างของโรงเรียน(ภาพที่ 8)
8. บริเวณหน้าอาคารเรียน(ภาพที่ 9)

ถนนพิษณุโลก

ทางเข้า

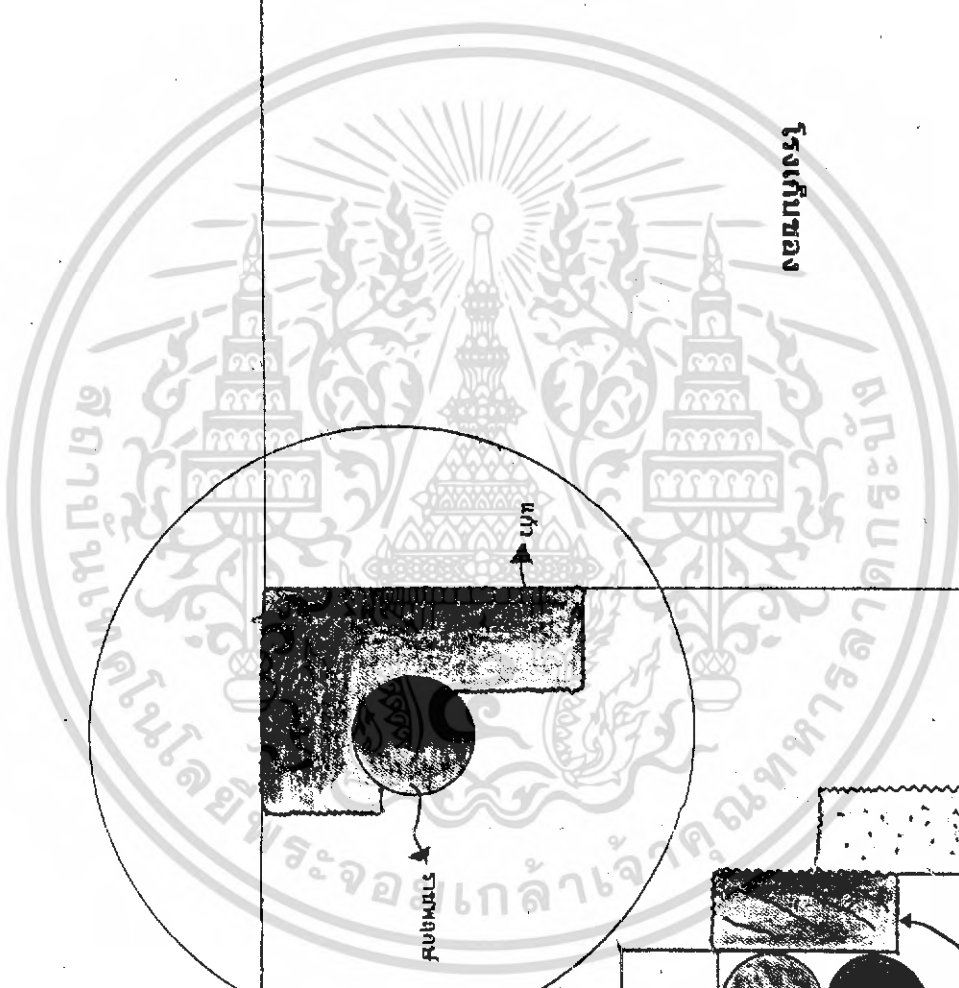
บานประตู

บานประตู

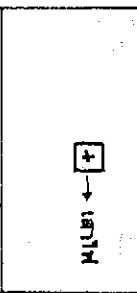
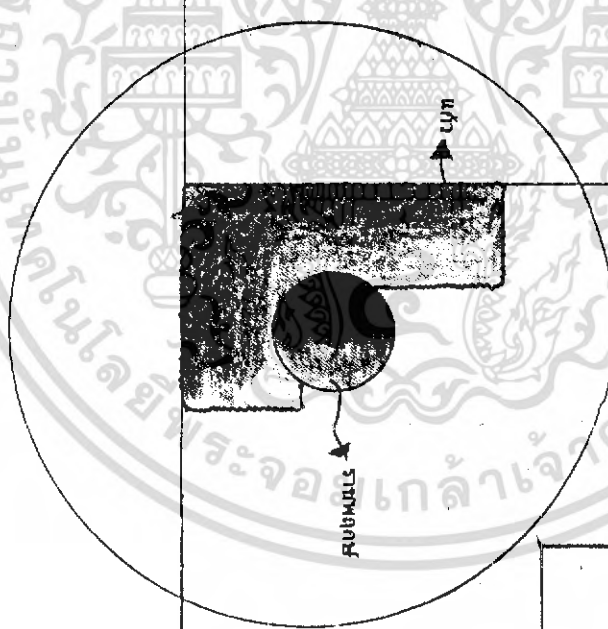
เอกสารนี้เป็นเอกสาร
ไม่ทางการใด

สงวนลิขสิทธิ์
สงวนลิขสิทธิ์

สงวนลิขสิทธิ์
สงวนลิขสิทธิ์

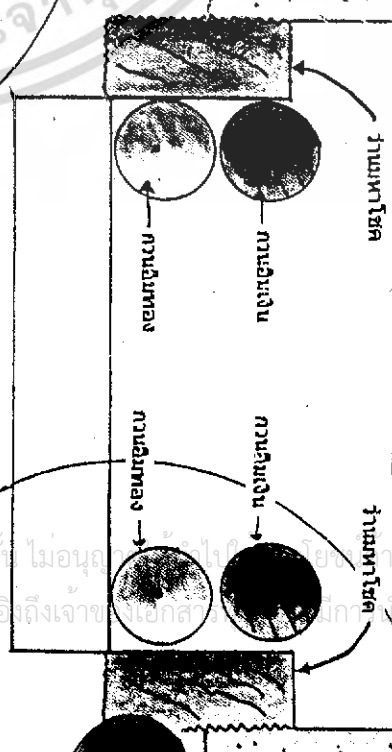

โรงเรียนของ

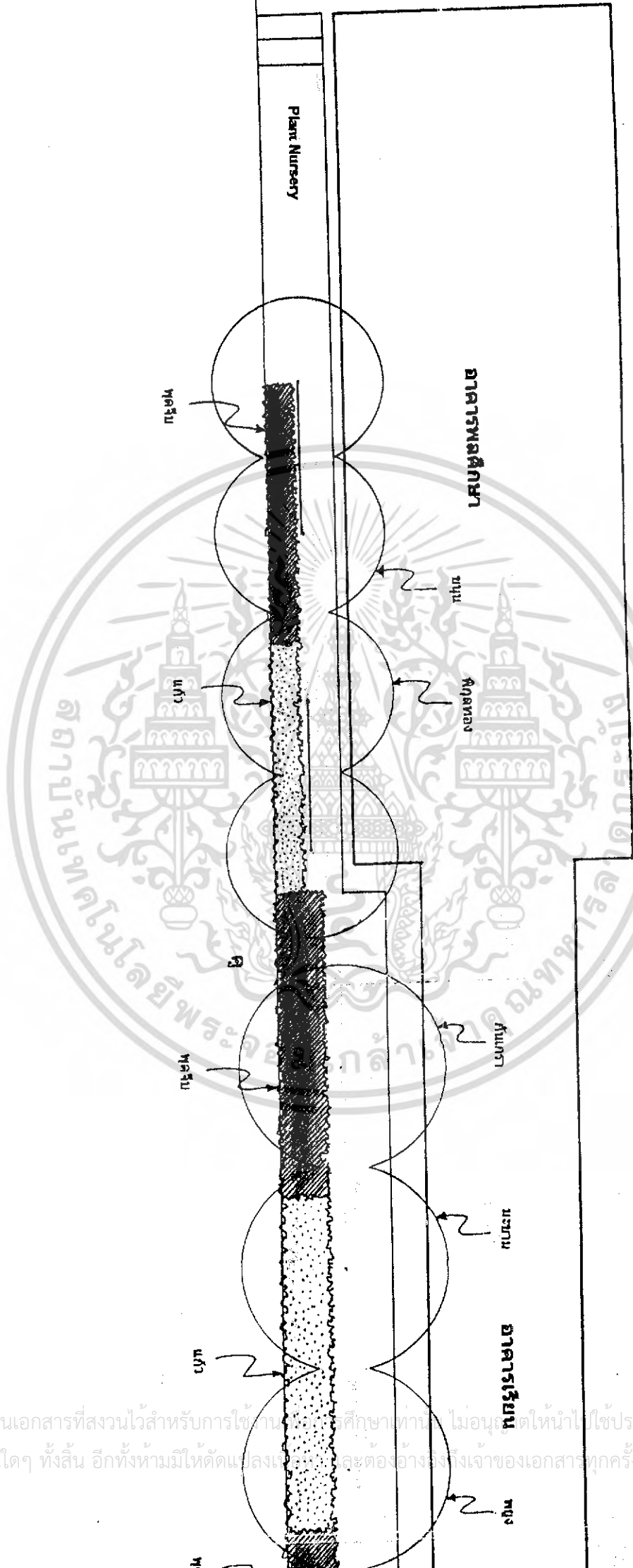

พื้นสูง +30 cm.

พื้นดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ในการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีการดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารนี้ทุกครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ภายในสถานศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การประเมินหลังการจัดสวน

หลังจากได้ทำการจัดสวนเสร็จสมบูรณ์แล้ว ได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อประเมินผลความพอใจของบุคคลที่ได้ทำการตุ้มตัวอย่างจากคนในพื้นที่ ซึ่งมีจำนวนผู้ที่ทำการตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 20 ตัวอย่าง โดยแบ่งเป็นอาจารย์ 10 ตัวอย่าง นักเรียน 10 ตัวอย่าง โดยนำมาประเมินผลในลักษณะของตัวเลขแล้วทำการหาค่าเฉลี่ยของแต่ละรายการค่าเฉลี่ยที่ได้นำมาเขียนกราฟเปรียบเทียบความพอใจซึ่งแบ่งออกเป็น

- ความพอใจด้านความสวยงาม
- ความพอใจด้านประโยชน์ใช้สอยและความเหมาะสม

การให้คะแนนแบ่งเป็น

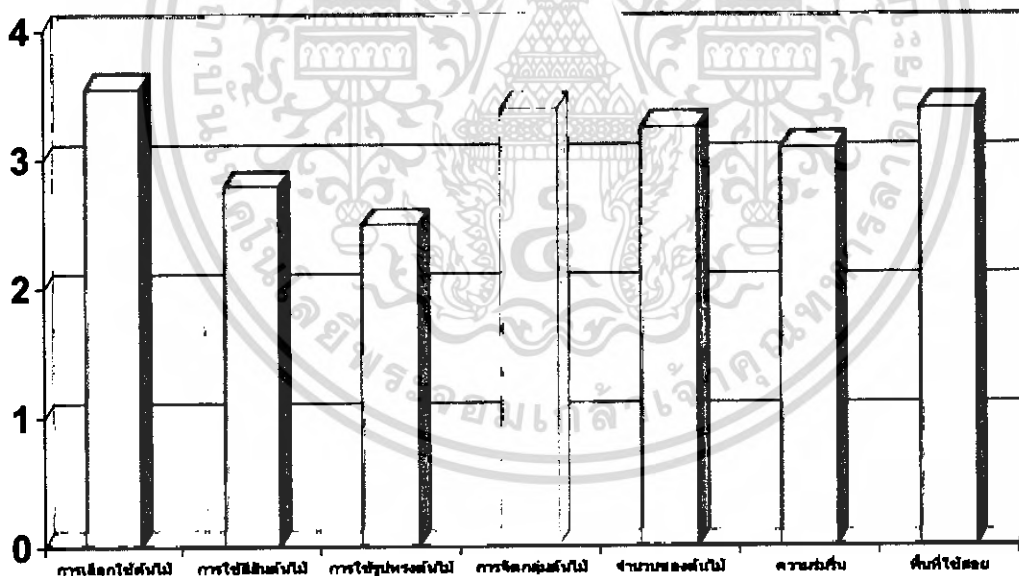
4 คะแนน หมายถึง ดีมาก

3 คะแนน หมายถึง ดี

2 คะแนน หมายถึง พอใช้

1 คะแนน หมายถึง ต้องปรับปรุง

ซึ่งสามารถแสดงได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้ (ภาพที่ 10)

ภาพที่ 10 แผนภูมิแสดงผลการประเมินความพึงพอใจของบุคลากรในโรงเรียนราชวินิตมัธยม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการศึกษา

รูปภาพก่อนและหลังการจัดสวน โรงเรียนราชวินิตมัธยม

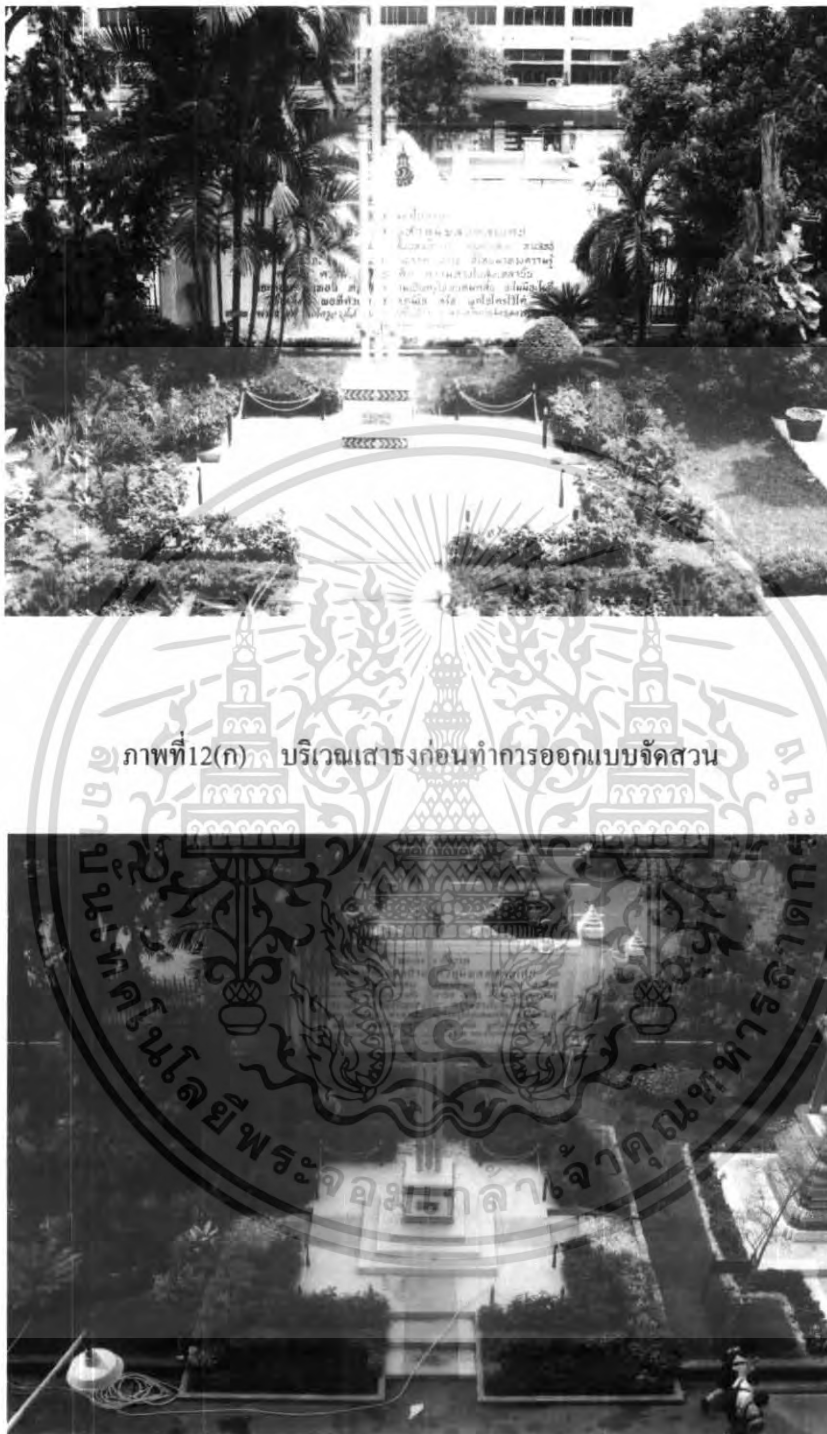

ภาพที่ 11(ก) บริเวณองค์พระก่อนทำการออกแบบจัดสวน

ภาพที่ 11(ข) บริเวณองค์พระหลังทำการออกแบบจัดสวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 12(ก) บริเวณเสาธงก่อนทำการออกแบบจัดสวน

ภาพที่ 12(ข) บริเวณเสาธงหลังทำการออกแบบจัดสวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 13 บริเวณสวนน้ำตกก่อนทำการออกแบบจัดสวน

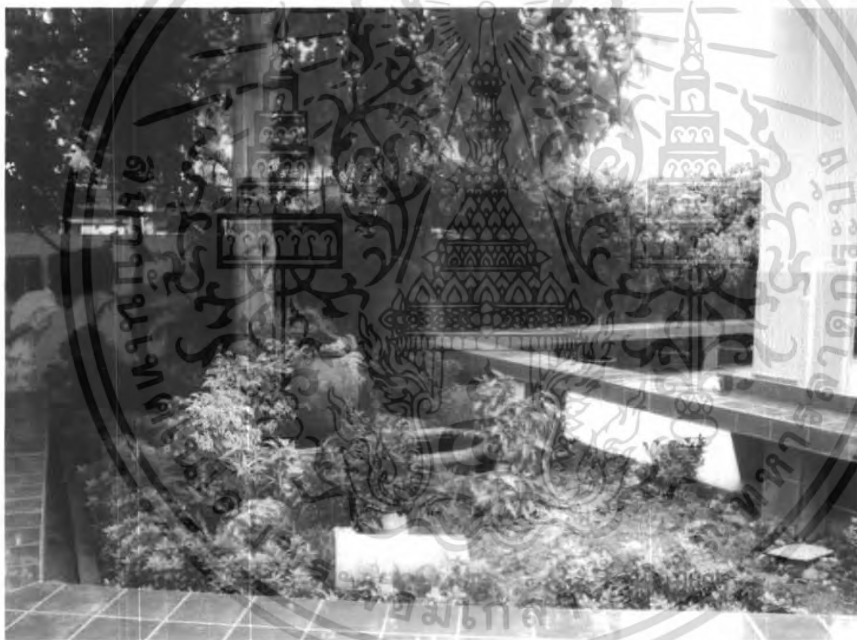

ภาพที่ 14 บริเวณทางเข้าโรงเรียนก่อนทำการออกแบบจัดสวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 15 บริเวณศาลเจ้าที่ก่อนทำการออกแบบจัดสวน

ภาพที่ 16 บริเวณม้านั่งหน้าหอประชุมก่อนทำการออกแบบจัดสวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 17 บริเวณด้านข้างของโรงเรียนก่อนทำการออกแบบจัดสวน

ภาพที่ 18 บริเวณหน้าอาคารเรียนก่อนทำการออกแบบจัดสวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิจารณ์ผลการศึกษา

จากการออกแบบสวนของโรงเรียนราชวินิต มัชฌิม โดยใช้ไม้มุงกลเป็นหลักในการปลูกตกแต่ง ได้มีการออกแบบสวนของโรงเรียนราชวินิต มัชฌิม ที่ทางโรงเรียนต้องการปรับปรุงทั้งหมด 8 จุด คือ

1. บริเวณองค์พระ
2. บริเวณเสาธง
3. บริเวณสวนน้ำตก
4. บริเวณทางเข้าโรงเรียน
5. บริเวณศาลเจ้าที่
6. บริเวณม้านั่งหอบประชุม
7. บริเวณค้ำข้างของโรงเรียน
8. บริเวณหน้าอาคารเรียน

สำหรับสถานที่ที่ได้ทำการปรับปรุงจัดสวนแล้วได้แก่ บริเวณองค์พระ และบริเวณเสาธงชาติ ซึ่งการจัดสวนในครั้งนี้ทางโรงเรียนราชวินิต มัชฌิม ได้ให้บุคลากรในโรงเรียนเป็นผู้ทำการจัดแทนนักศึกษาเพราะทางโรงเรียนต้องการแบบสวนที่ได้ทำการปรับปรุงและจะทำการจัดสวนเอง และทยอยจัดสวนในส่วนต่าง ๆ ต่อไป ทำให้นักศึกษาไม่สามารถรับรู้ถึงปัญหาที่เกิดในระหว่างการจัดสวนได้ และการจัดสวนในครั้งนี้ทางโรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนต้นไม้เล็กน้อยในส่วนของบริเวณองค์พระ คือต้นปีบ เดิมจุดที่จะปลูกอยู่ด้านหลังขององค์พระ ได้นำมาปลูกไว้ด้านหน้าขององค์พระ เพื่อความสะดวกในการประกอบพิธีการ

วิจารณ์ผลการศึกษา

จากการออกแบบสวนของโรงเรียนราชวินิต มัชฌิม โดยใช้ไม้มงคลเป็นหลักในการปลูกตกแต่ง ได้มีการออกแบบสวนของโรงเรียนราชวินิต มัชฌิม ที่ทางโรงเรียนต้องการปรับปรุงทั้งหมด 8 จุด คือ

1. บริเวณองค์พระ
2. บริเวณเสาธง
3. บริเวณสวนน้ำตก
4. บริเวณทางเข้าโรงเรียน
5. บริเวณศาลเจ้าที่
6. บริเวณม้านั่งหอบประชุม
7. บริเวณค้ำข้างของโรงเรียน
8. บริเวณหน้าอาคารเรียน

สำหรับสถานที่ที่ได้ทำการปรับปรุงจัดสวนแล้ว ได้แก่ บริเวณองค์พระ และบริเวณเสาธงชาติ ซึ่งการจัดสวนในครั้งนี้ทางโรงเรียนราชวินิต มัชฌิม ได้ให้บุคลากรในโรงเรียนเป็นผู้ทำการจัดแทนนักศึกษาเพราะทางโรงเรียนต้องการแบบสวนที่ได้ทำการปรับปรุงและจะทำการจัดสวนเอง และทยอยจัดสวนในส่วนต่าง ๆ ต่อไป ทำให้นักศึกษาไม่สามารถรับรู้ถึงปัญหาที่เกิดในระหว่างการจัดสวนได้ และการจัดสวนในครั้งนี้ทางโรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนต้นไม้เล็กน้อยในส่วนของบริเวณองค์พระ คือต้นปีบ เดิมจุดที่จะปลูกอยู่ด้านหลังขององค์พระ ได้นำมาปลูกไว้ด้านหน้าขององค์พระ เพื่อความสะดวกในการประกอบพิธีการ

สรุปผลการศึกษา

การปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในโรงเรียนราชวินิต มัชฌิม ได้มีการนำพันธุ์ไม้มงคลมาใช้ในการออกแบบซึ่งทางโรงเรียนต้องการปรับปรุงสวนในโรงเรียนทั้งหมด 8 จุด และได้ทำการออกแบบสวนเพื่อทำการปรับปรุงภูมิทัศน์ทั้งหมดคือ

1. บริเวณองค์พระ
2. บริเวณเสาธง
3. บริเวณสวนน้ำตก
4. บริเวณทางเข้าโรงเรียน
5. บริเวณศาลเจ้าที่
6. บริเวณม้านั่งหน้าหอประชุม
7. บริเวณด้านข้างของโรงเรียน
8. บริเวณหน้าอาคารเรียน

โดยมีการจัดสวนไปแล้วบางส่วนคือ บริเวณองค์พระ และบริเวณหน้าเสาธง ในส่วนที่เหลือ จะทำการทยอยจัดในโอกาสต่อไป

การประเมินคะแนนหลังการออกแบบและหลังการจัดสวนในครั้งนี้ มีหลักเกณฑ์ที่ใช้ดังนี้คือ

1. การเลือกใช้ต้นไม้
2. การใช้สีต้นต้นไม้
3. การใช้รูปทรงต้นไม้
4. การจัดกลุ่มต้นไม้
5. จำนวนของต้นไม้
6. ความร่มรื่น
7. พื้นที่ใช้สอย

โดยให้บุคลากรในโรงเรียนคือ อาจารย์และนักเรียน เป็นผู้ประเมิน ผลที่ได้คือ การเลือกใช้ต้นไม้ การจัดกลุ่มต้นไม้ จำนวนของต้นไม้ จำนวนของต้นไม้ ความร่มรื่นและพื้นที่ใช้สอย มีคะแนนอยู่ในเกณฑ์ดี การใช้สีต้นของต้นไม้และการใช้รูปทรงต้นไม้อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ซึ่งโดยรวมแล้วเป็นที่น่าพอใจของบุคลากรในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญชัย จิตรตำรวจ. 2536. การออกแบบเขียนแบบจัดสวน. กรุงเทพฯ : บริษัทบูรพาสาสน์ (1991) จำกัด. 263 หน้า.
- จักรพันธ์ จักพันธ์านนท์. 2529. หลักการออกแบบตกแต่งบริเวณ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด. 186 หน้า.
- ประเวศ ไชยวงศ์. 2547. การจัดสวนประดับ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : หจก. 9119 เทคนิค ฟรินด์ิง. 191 หน้า.
- พ. สุวรรณ. 2453. ปลูกไม้มงคล ปรับดวงชัยเสริมดวงชะตา (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์บ้านมงคล: 65 หน้า.
- พรรณเพ็ญ ฉายปรีชา. 2540. การจัดสวน (พิมพ์ครั้งที่ 6). อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง. กรุงเทพฯ
- สมจิต โยชะคง. 2535. การวางผังตกแต่งบริเวณ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บริษัท รวมสาสน์ (1977) จำกัด. 333 หน้า.
- เสรี ทรัพย์สาร. 2541. การจัดสวนในบ้าน (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ : บ้านและสวน. 216 หน้า.
- เอี่ยมพร วิสมหาข. 2527. หลักการจัดสวนเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพิทยา. 235 หน้า.
- เอี่ยมพร วิสมหาข. ทยา เจนจิตติกุล. และอรุณี วงศ์พนาสิน. 2541. พฤษศาสตร์. กรุงเทพฯ : เอช เอน กรู๊ป จำกัด. 631 หน้า.
- เอี่ยมพร วิสมหาข. 2542. พรรณไม้ในงานภูมิสถาปัตยกรรม. กรุงเทพฯ : สมาคมภูมิสถาปนิกประเทศไทย. 362 หน้า.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

ลำดับที่	รายชื่อต้นไม้	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์
1	กันเกรา	Common Tembusu	<i>Fagraea fragrans</i> Roxb.	LOGANIACEAE
2	กวนอิมเงิน	Belgian Evergreen	<i>Dracaena</i> <i>sandeviana</i> hort. Sander ex Mast	AGAVACEAE
3	กวนอิมทอง	Belgian Evergreen	<i>Dracaena</i> <i>sandeviana</i> hort. Sander ex Mast	AGAVACEAE
4	กุหลาบฟูซิเลีย	Rose	<i>Rosa hybrid</i>	ROSACEAE
5	แก้ว	Orange Jessamine	<i>Murraya</i> <i>paniculata</i> (L) Jacq	RUTACEAE
6	โกสน	Croton	<i>Codiaeum</i> <i>Variegatum</i>	EUPHORBIACEAE
7	ขนุน	Jack Fruit Tree	<i>Artocarpus</i> <i>heteorphyllus</i> Lamk.	MORACEAE
8	ข่อย	Siamese Rough Bush	<i>Streblus</i> <i>asper</i> Lour.	MORACEAE
9	เขี้ยวหมื่นปี	Chinese Evergreen	<i>Aglaonema spp.</i>	ARACEAE
10	เข็มขาวแคระ	-----	-----	RUBIACEAE
11	เข็มชมพู พิกุลโลก	-----	<i>Ixora hybrid</i>	RUBIACEAE
12	ชมพู	Ross Apple	<i>Caryophyllus</i> <i>Jambos Stokes</i>	MYRTACEAE
13	ชวนชม	Impula Lily	<i>Adenium</i> <i>obesum</i> (Forssk.) Roem	APOCYNACEAE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

			&Schult	
14	ชัยพฤกษ์	Golden Shower ,Indian Laburnum	<i>Cassia javanica</i> L.ssp. <i>nodosa</i>	LEGUMINOSAE
15	ตะโก	-----	<i>Diospyros</i> <i>rhodocalyx</i> Kurz.	EBENACEAE
16	ทองหลางค่าง	Variegated coral	<i>Erythrina variegata</i> L.	LEGUMINOSAE
17	ไทรทอง	-----	<i>Ficus microcarpa</i> L.F.F.CV. Golden Leaves	MORACEAE
18	ธรรมรักษา	Dwarf Heliconia	<i>Heliconia stricta</i> cv.Dwarf Jamaican	HELECONIACEAE
19	บัวสี	-----	<i>Nymphaea</i> Sp.	NYMPHAEACEAE
20	บอนสี	Fancy Leaved Caladium,Heart of Jesus	<i>Caladium bicolor</i> Vent.	ARACEAE
21	ใบเงิน	Caricature plant	<i>Graptophllum</i> <i>pictum</i> (L.) Griff.CV.Tricolor	ACANTHACEAE
22	ใบทอง	Caricature plant	<i>Graptophllum</i> <i>pictum</i> (L.) Griff.CV.Golden	ACANTHACEAE
23	ใบนาก	Caricature plant	<i>Graptophllum</i> <i>pictum</i> (L.) Griff. cv. Purple Leaf	ACANTHACEAE
24	ปีบ	Indian Cork Tree	<i>Millingtonia</i> <i>hortensis</i> L.f.	BIGNONIACEAE
25	พุดซ้อนแคะ	-----	-----	RUBIACEAE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

26	พุดซ้อนแคะระ ค้าง	—————	—————	RUBIACEAE
27	พุดจิบ	Crepe Jasmine	<i>Tabernaemontana divaricata(L.)</i>	APOCYNACEAE
28	พุดรักษา	Canna	<i>Canna hybrid</i>	CANNACEAE
29	พิกุลทอง	Bullet Wood headland flower	<i>Mimusops elengi</i> Linn.	SAPOTACEAE
30	พู่เรือหงส์	Coral Hibiscus	<i>Hibiscus schizopetalus</i> Hook.	MALVACEAE
31	พะยุง	—————	<i>Dalbergia cochinehensis</i> Pierre	LEGUMINOSAE
32	เพชรตายรุ่ง	—————	<i>Cordyline terminalis</i> "Bicolor"	LILIACEAE
33	เพชรไพลิน	—————	<i>Cordyline sp.</i>	LILIACEAE
34	มณฑา	Magnolita	<i>Talauma candollii</i> Bl.	MAGNOLIACEAE
35	มรกตแดง	—————	—————	—————
36	โมกซ้อน	—————	<i>Wrightia religiosa</i> Benth	APOCYNACEAE
37	มะกรูด	Leech lime Mauritius Papeda, Porcupine Orange	<i>Citrus hystrix DC.</i>	RUTACEAE
38	มะขาม	Tamarind	<i>Tamarindus indica</i> L.	LEGUMINOSAE
39	มะตูม	Bael Fruit	<i>Aegle marmelos</i>	—————

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

			Corr.	
40	มะยม	Star Gooseberry	<i>Phyllanthus acidus</i> (L.) Skeels.	EUPHORBIACEAE
41	มะลิลา	Arabian Jasmine	<i>Jasminum sambac</i> (L.) Ait.	OLEACEAE
42	ยอ	Indian Mulberry	<i>Morinda trifolia</i> L.	RUBIACEAE
43	ราชินีหินอ่อน	-----	<i>Epipremnum aureum</i> Lind. & Andre Bunting cv. Marble Queen	ARACEAE
44	ลิ้นมังกร	Snake plant	<i>Sansevieria trifasciata</i> Prain	AGAVACEAE
45	ลิ้นมังกรแคระ	-----	<i>Sansevieria trifasciata</i> Prain CV. Hahnii	AGAVACEAE
46	เล็บครุฑ กระฉอก	-----	<i>Polyscias scutellaria</i> (Burm.f.) Fosb.	ARALIACEAE
47	เล็บครุฑใบ ฝอย	Ming aralia	<i>Polyscias</i> sp.	ARALIACEAE
48	เศรษฐีขอบ ทรัพย์	-----	-----	-----
49	เศรษฐีเรือน กลาง	Spider plant	<i>Chlorophytum comosum</i>	LILIACEAE
50	เศรษฐีเรือน นอก	-----	<i>Chlorophytum bichetii</i> (Karrer)	LILIACEAE
51	เศรษฐีเรือน ใน	-----	<i>Chlorophytum comosum</i> (Thumb.) Jacques	LILIACEAE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

52	ว่านมหากาฬ	-----	<i>Gynura pseudo-china</i> DC.	COMPOSITAE
53	ว่านหาโชค	-----	<i>Eucharis grandiflora</i> Planch.	AMARYLLIDACEAE
54	ว่านสีทึบ	Barbados Lily	<i>Hippeastrum johnsonii</i> hort.	AMARYLLIDACEAE
55	ว่านสีทึบต่าง	-----	<i>Hymenocallis littoralis</i> (Jacq.) Salisb.CV. Variegata	AMARYLLIDACEAE
56	ว่านหางช้าง	Black Berry Lily, Leopard Flower	<i>Belamcanda chinenssis</i> DC.	IRIDACEAE
57	สักทอง	Teak	<i>Tectona grandis</i> L.F.	VERBENACEAE
58	ส้มป่อย	-----	<i>Acacia rugata</i> Merr.	FABACCEAE
59	เสนหัจฉรินทร์ขาว	-----	<i>Homalomena</i> sp.	ARACEAE
60	เสนหัจฉรินทร์แดง	-----	<i>Homalomena rubescens</i> Kunth	ARACEAE
61	หญ้าเบอร์บีวคำ	Tifgrren Grass	<i>Cynodon hybrid</i>	GRAMINEAE
62	หญ้าม้าเลเชีย	-----	<i>Axonopus compressus</i> (SW.) P.Beauv.	GRAMINEAE
63	หนุมานนึ่งแทน	Tartoga	<i>Jatropha podagrica</i> Hook.f.	EUPHORBIACEAE
64	หมากผู้หมาก-	Cordyline	<i>Cordyline fruticosa</i>	AGAVACEAE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	เมื่อ		(L.) Goepfert	
--	-------	--	---------------	--

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้